

III. évfolyam 12. szám - 2013. december

Komárom-Esztergom megyei könyvtárszakmai folyóirat
(A Téka Téma utódja)

<http://kemlib.jamk.hu>
kemlib@jamk.hu

Boldog új évet kívánunk minden kedves Olvasónknak!

Kiadja a József Attila Megyei és Városi Könyvtár

2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** dr. Voit Pál igazgató

Felelős szerkesztő: Szilassi Andrea. **Rovatvezetők:**

Erősné Suller Ildikó, Dr. Horváth Géza, Kissné Anda Klára, Szilassi Andrea, Vitéz Veronika.

Design: Török Csaba. **Műszaki szerkesztő:** Szilassi Andrea

ISSN 2062-5782

Tartalom

Megyei könyvtárkép

L. DÜRGŐ BRIGITTA (TATABÁNYA)

Visszatekintés 2013 legjelentősebb programsorozatára 3-4. oldal

NÁSZ JÁNOS (TATABÁNYA):

„A tulajdonos az Isten, mi csak béreljük a földet” – Bencsik János előadásáról 5-6. oldal

NAGY EDIT (TATABÁNYA):

Makai Krisztina festménykiállítása a JAMK-ban 7. oldal

PETROZSÉNYI ESZTER (TATA):

Adventi készülődés Schäffer Erzsébettel..... 8. oldal

SZÚCS KATALIN (ESZTERGOM):

A Helischer József Városi Könyvtár decemberi eseményei 9. oldal

A Helischer József Városi Könyvtár Könyvtári beszélgetései DVD-n 10. oldal

Gyereksarok

ERŐSNÉ SULLER ILDIKÓ (TATABÁNYA)

Karácsonyi szöszmötölő 11. oldal

DOMÁNYI ZSUZSA (TATA)

Családban marad! 12-13. oldal

GOLDSCHMIDT ÉVA (TATA)

Gyermekkönyvheti ajándék 14. oldal

ZIMONYI ZSANETT (ESZTERGOM)

Mesélj minden nap! 15. oldal

Honismeret, helyismeret

DR. HORVÁTH GÉZA (TATABÁNYA):

A valós és hiteles történelem megismertetéséért – Beszélgetés id. Gyüszí Lászlóval 16-19. oldal

Egyesületi élet

KISSNÉ ANDA KLÁRA (TATABÁNYA)

Tagsági ügyek..... 20. oldal

Műhelybeszélgetések 1. A kistérségi ellátásról 21-22. oldal

Műhelybeszélgetések 2. Digitális írástudás 22. oldal

Ülésezett az MKE tanácsa 23-25. oldal

Klikk

VITÉZ VERONIKA (TATABÁNYA):

Internetes keresőrendszerek és archívumok (válogatás)..... 26-35. oldal

SZILASSI ANDREA (TATABÁNYA):

Okostelefon applikációk egészségünk védelmében 36-37. oldal

Hírünk az országban

GULYÁS JÁNOSNÉ (TATABÁNYA)

Decemberi válogatás 38. oldal

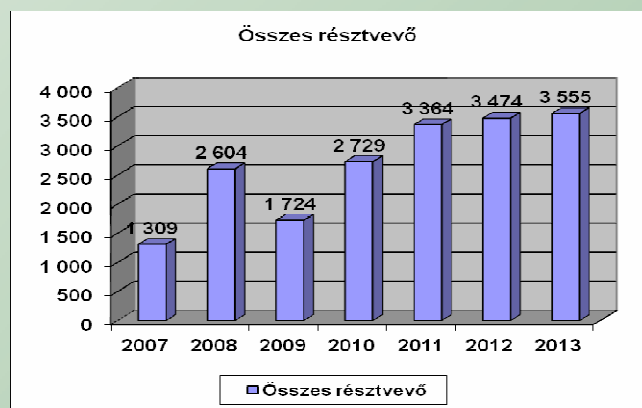
Visszatekintés 2013 legjelentősebb programsorozatára

L. DÜRGŐ BRIGITTA

Habár az ország legkisebb megyéjeként vagyunk számon tartva, kollégáink mégis tekintélyes mennyiségű programot szerveznek évről évre az októberi Országos Könyvtári Napok keretében – az NKA pályázati támogatásának is köszönhetően.

Intézményünk fontosnak tartja, hogy az összefogás ne csak pusztán szlogen legyen! A József Attila Megyei és Városi Könyvtár által benyújtott pályázatban helyet kapnak a megyénk többi városának és kistérségének szervezett események is – a helyi kollégák bevonásával. **Összességében elmondható, hogy 13 helyszínen 62 programot valósítottunk meg 949.000 Ft felhasználásával.** Amint azt a fenti ábra is mutatja, **3.555 látogató vett részt ezeken az eseményeken.** Egy másik NKA pályázat keretében került sor az immár hagyományos ODR konferenciánkra, amelyre **123 fő jött el az ország különböző pontjairól Tatabányára. Ez a program 428.000 Ft forrás bevonásával valósult meg.**

Megfigyelhető, hogy az évek során egyre több résztvevőt vonzanak rendezvényeink. A következő diagram jól mutatja a résztvevők számának alakulását hét évre visszamenőleg:

A Komárom-Esztergom megyei rendezvények részletes programja megismerhető honlapunkról innen:

<http://www.jamk.hu/?q=hu/nka/osszefogas-2013>

Köszönhető ez a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiumának, akik nem csupán a közreműködő előadók tiszteletdíjához, honoráriumához teremtettek anyagi fedezetet, hanem azon túl, **forrást biztosítottak ahhoz, hogy a vetélkedőkön, olvasói pályázatokon, versenyeken résztvevőket érdemben jutalmazni tudják a szervezők.** Ezzel örömet és megelégedést okozva nem csupán az ajándékozottnak, hanem az ajándékozónak is.

Ez évben is érzékelhető volt a törekvés, miszerint igyekeztek a könyvtárak körültekintően feltérképezni azon lehetséges külső együttműködő partnerek körét, akik **önkéntes alapon** váltak aktív közreműködőivé az országos megmozdulásnak.

Sajnos nem minden intézmény rendelkezik olyan – a kölcsönzői tértől különálló –belső terekkel, melyek lehetővé tették volna azt, hogy a Könyvtári Hét minden napján az aktuális célközönségnek szóló rendezvényeket bonyolítsanak le. Ki több, ki kevesebb programmal csatlakozott az országos megmozduláshoz – a lehetőségeihez képest. A csatlakozó intézmények mindegyike lelkesen járult hozzá az országos rendezvénysorozathoz, és annak eredményességéhez.

A résztvevő könyvtárak mindegyikének célja, hogy – a használók által ismert és használt szolgáltatásain túl – olyan kulturális, ismeretterjesztő, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programokat szervezzenek, melyek megfelelnek a különböző korcsoportú és érdeklődési körrel rendelkező látogatóiknak.

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiumának ezúton is köszönjük, hogy a pályázati forrás biztosításával hozzájárult ahhoz, hogy az ország legkisebb megyéjében ilyen sikeres, a szakmát és könyvtárhasználókat célzó programokat valósíthattunk meg.

További internetes források:

A tatabányai, az esztergomi és a tatai programok egy részéről részletes és képes beszámoló jelent meg a KemLIB korábbi, 10. számában itt: http://kemlib.jamk.hu/szam/2013_10/kemlib_2013_10.pdf

Ezekről, valamint megyénk többi településének eseményeiről is olvashatnak egy átfogó áttekintést honlapunkon itt: <http://www.jamk.hu/?q=hu/nka/osszefogas-beszamolo>

Pillanatképek a tatabányai rendezvényekről: <http://www.jamk.hu/galeria/index.php?/category/69>

A képek a tatabányai programokról készültek. Fotók: Török Csaba és Szilassi Andrea

„A tulajdonos az Isten, mi csak béreljük a földet” – Bencsik János előadásáról

NÁSZ JÁNOS

„Nem környezetvédelmi intézkedésekre, hanem teljes társadalmi-gazdasági megújulásra van szükség.”

Évek óta megszokottá vált, hogy városunk országgyűlési képviselője, Tatabánya egykori polgármestere meghívásunkra az adventi időszakban meglátogat bennünket, és az általa éppen fontosnak tartott eseményekről, problémafelvetésekről beszél vendégeinknek. Nem véletlen ez a találkozás, hiszen álláspontja szerint – és ennek számos nyomát is fellelhetjük korábbi írásaiban – a nehéz időkben (értsünk akár válságot ezen) a kultúrába és az oktatásba érdemes beruházni. Másrészt ezeknek a találkozásoknak a történeteit az is indokolta, hogy intézményünk filozófiájában kiemelt hangsúlyt kapott a fenntarthatóság, a természettudatosság, a megújuló energiák és a Földünkkel kapcsolatos harmonikus viszony megjelenítése könyvtári eszközszerünk által.

A mostani előadás középpontjába a Földünkkel való viszonyunk, jelenlegi állapotunk került. Egy kisebb időugrással azonban visszatekinthettünk a múltba, a teremtet világ paradicsomi csodálatos állapotába, és a mostani helyzetünkből adódó lehetséges jövőnkbe. A civilizációs elkülönülés következménye, hogy az elidegenedés a természeti környezettől az igazi tiszta tudást elhomályosította, és így ismereteink önmagunkról és szerepünkről a világmindenség rendjében töredékessé váltak. A már közismert bibliai idézet szerint *tükör által homályosan látunk, vagy vélünk látni*.

Az előadás gondolatmenetének indítójául egy tömör, de lényeges, **Lányi Andrástól** vett példa következett: *„Összetévesztettük az információt a tudással, a működőképességet az igazsággal, az élvezetet a boldogsággal, a növekedést a*

fejlődéssel, a mértéktelenséget a szabadsággal.”

A természettől való elkülönülés pedig egy olyan technológiákon alapuló képződményt hozott létre, amely a természetből mértéktelenül kiaknázott javakból és energiából építi fel magát. E képződmény mohósága, a „soha nem elég semmi”-n alapszik, és semmibe veszi az anyabolygó törékeny ökoszisztémáját. Szembeállítja egymással a társadalmakat és annak rétegeit a haszonelvűség szabad világát hirdetve egy tudatos pólusváltással, amelyben felcserélődik bűn és erény. A gazdasági és természeti erőforrások egyre kevesebb személy kezében összpontosulnak. A rablógazdálkodás a tőkeérdeket szolgálja, és a Föld lakosságának nagy részét mélyszegénységbe taszították. Ennek mértéket többek 99 %-ra becsülik.

Az alapvető probléma pedig az, hogy a társadalom nem különíthető el a természettől, mert így akár el is pusztíthatja saját magát. Az ember csak használója – gazdája - lehet a természetnek, tulajdonosa nem! A Föld egy olyan templom, amelyen az összes megtestesülő lélek osztozik.

A jövőt illetően a fenntarthatóság kultúrájának megteremtése és szolgálata lehet támpontunk, amelyet az értékkövetés határoz meg. **A tudatos és intelligens alkalmazkodás a megváltozott környezethez az, amelynek középpontjában az ember és a közösség állnak, nem pedig a gazdaság.** Egy olyan értékváltásnak kellene bekövetkeznie, amelyben minden embert, mint Isten gyermekét – képességeitől függetlenül – azonos méltóságúnak tekintünk. A fenntarthatóság, vagyis a civilizáció fennmaradása belátáson és erkölcsi cselekvésen áll vagy bukik. Ha békességünket, kiegyensúlyozottságunkat, együttérzésünket, felelősségvállalásunkat visszük át a környezetünkre, akkor személyes példánkkal igen is hatni tudunk. Tehát magunkon kezdjük el, egyenként! A közösség, az „isteni család hármassága”, a test, lélek, szellem vagy férfi, nő,

gyermek, azaz emberi család, valamint három generáció harmonikus együttélése, összetartozása az ősi magyar szakrális társadalmi rend alapja. Az egész társadalom pedig a helyi közösségeken kell, hogy alapuljon. A helyi közösségek önrendelkezésének visszaállítása esetén felelősséget kell, hogy vállaljanak a természeti és gazdasági erőforrások működéséért és ellenőrzéséért, a javak elosztásáért, továbbá a földtulajdonlásért és földhasználatért, valamint a környezet méltányos terheléséért. Mindez véget

vethet a mohóság hatalmának. **A központosítás helyett, tudatos, felelősségteljes helyi kisközösségekre, sejtekre van szükség.**

Befejező gondolatként elhangzott még, hogy a fenntarthatóságnak csak egyetlen útja létezik: a bizalom és a szeretet. Minden magyar felelős minden magyarért!

Ajándéku kaptuk Bencsik Jánostól *Heltai Jenő: Szabadság* című versét.

Bencsik János előadása alkalmából

a helyi televízió interjút készített az előadóval könyvtárunkban.

Megtekinthetik itt:

<https://www.youtube.com/watch?v=q06AAJ6TaaM>

A rendezvény fotói a JAMK galériában:

<http://www.jamk.hu/galeria/index.php?/category/136>

2013. december 14. Öko-est a JAMK-ban

Fotó: Török Csaba

Makai Krisztina festménykiállítása a JAMK-ban

NAGY EDIT

Mottója: "Szép az, ami érdek nélkül tetszik." (I. Kant)

2013. december 10-től **Makai Krisztina** pasztellfestő kiállítása látható Népház Úti Fiókkönyvtárunkban és a Fő téri Könyv-Kép-Tár Galériában. A kiállítás megtekinthető a könyvtár nyitvatartási idejében 2014. január 10-ig. A

megnyitón az alkotásokat Horváth Péter lovasberényi festő ajánlotta a megjelentek figyelmébe. Köszöntőt mondott: *Dr. Voít Pál* igazgató. Közreműködtek: *Hajlinger Emili*, *Hajlinger Márk* és *Törőcsik Ákos*, akik a tatabányai Erkel Ferenc Zeneiskola növendékei.

Életrajz

Autodidakta művész, gyermekkora óta rajzol.

Az általános iskolai rajzsakkörben pitt krétával dolgozott, később nagyapjának tusrajzait másolta.

Bors Ildikó alkotásainak hatására 7 éve foglalkozik pasztellfestészettel. Munkáinak nagy részét nyaranta a Lovasberényi Alkotótáborban készíti.

Székesfehérváron él, három kisgyermek édesanyja. Civilben férjével közösen saját vállalkozásukat vezeti. A cég 25 alkalmazottat foglalkoztat és a repülőgépipar számára precíziós

fémmegmunkálással, célszerszám és célgépgyártással foglalkozik.

Ez a kiállítás az első komolyabb bemutatkozása. 2011-ben a Maroshegyi Óvodában - ahová ikrei jártak, és ahová jelenleg legkisebb gyermeke is jár- állították ki festményeit. Az óvoda a művészet eszközeivel nevel, egy évben 4 kiállítás megnyitót rendeznek, melyből egyiken 6 db pasztellképe került kiállításra.

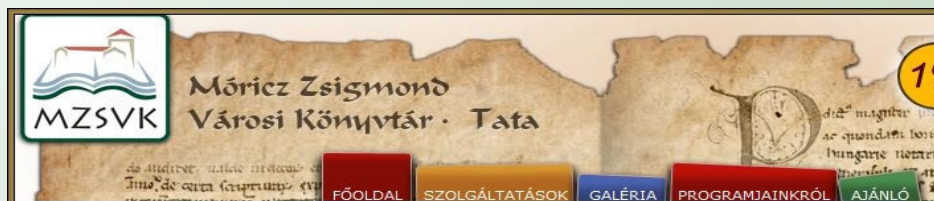
Kedvenc technikája a pasztell, de vannak akvarelljei és grafikái is. Legszívesebben tájképet és csendéletet fest, grafikái főleg portrék. Szívesen másolja Van Gogh képeit, színvilágukban illenek a pasztell színvilágába.

Vadnyugat

Nyári délután

Adventi készülődés Schäffer Erzsébettel

PETROZSÉNYI ESZTER

Könnyed történetek, bensőséges mosolyok, felszabadult, megkönnyebbült nevetések jellemezték Schäffer Erzsébet tatai látogatását.

A Móricz Zsigmond Városi Könyvtár *Egy csészenyi hang* elnevezésű sorozatának 2013.

december 4-i vendégei ismét elmerülhettek a finom érzékenységgel átszőtt, ünnepre hangoló műsor, lelket ápoló pillanataiban. Nem először járt nálunk az író, és a zsúfolásig megtelt teremben a hallgatóság most sem

csalódott: mindennapi, apró történetek hangzottak el, melyek bárkivel megeshetnek, ám az író szemüvegén át nézve, különös dimenziót kapnak, jellegzetességeik felerősödnek és mindenki számára érthetővé válnak fontos tanulságaik. Az irodalmi műsort bevezető zenei rész, melyet a Menner Bernát Zeneiskola növendékei szolgáltatottak, már a Mikulás és a Karácsony hangulatát idézte.

Az író által elmesélt olykor vidám, máskor bánatos történetek mind arról szóltak, hogy mennyire fontos mindennapjaink ritmusát

visszafogni, tennivalóinkat megválogatni, belső ritmusunkat lelassítani. Ezzel tudunk igazán felkészülni az ünnepre. „Állj meg magadért!” Kell, hogy lelkünk követni tudja a testünket! Nem lehet mindig csak adni, muszáj időt hagynunk saját magunknak a megállásra, az eltöprengésre. Éljük meg a körülöttünk lélegző természet csodáját! Vegyük át annak gyógyító erejét, s fordítsuk mindennapi bajaink leküzdésére! Mindig a természet az, mely újra visszavezet a helyes útra. Emberi kapcsolatainkban is merjünk kontaktust keresni másokkal, merjünk ismeretleneket is megszólítani, segítséget kérni! Nem vészett még ki a világból a segítőkészség és nem tűnt el a mosoly. Az erdő, a víz, a népdalok mind-mind erőt, gyógyító erőt hordoznak. Élünk ezzel az erővel, bízunk benne és meglátjuk, visszatér az advent öröme, a meghittség varázsa. Ünnepi útvalónak ezeket a szép gondolatokat adta mindnyájunknak **Schäffer Erzsébet**, aki a műsor végén még hosszan elbeszélgetett a dedikálásra köré sereglett könyvbarátokkal.

A Helischer József Városi Könyvtár decemberi eseményei

SZÜCS KATALIN

Az év utolsó hónapja sem telt el eseménytelenül könyvtárunkban. Decemberben két prominens személyiséggel találkozhattak az érdeklődők.

Takaró Mihály lenyűgöző előadást tartott „Magyar kultúra tegnap, ma, holnap” címmel 2013. december 2-án. Előadásában a kultúra fogalmának értelmezése kapta a fő hangsúlyt és természetesen a kultúra mai helyzetének elemzése, bemutatása. Röviden, tömören fogalmazva elmondhatjuk, hogy felejthetetlen élmény volt a nagy tudású, széles látókörű irodalomtörténész előadása.

Csóka András idegsebész 2013. december 9-én látogatott el könyvtárunkba. Előadásának címe az „**Olvasás és tanulás egysége**” volt. Az est első felében az olvasás számítógépes lehetőségeiről esett szó. Említette a MEK és a MaNDA által nyújtott lehetőségeket. Előadásában hangsúlyozta, hogy a tudás alapja az értő olvasás, a szövegértés. Beszült még az olvasás biológiai alapjairól; hogy mi játszódik le az agyban olvasás közben. Tanácsokat is adott, miként fejleszthető az olvasás. Végül tágabb összefüggésekbe helyezve foglalkozott az olvasás szerepéről a kulturálódás folyamatában.

Mindkét program a *TÁMOP-3.2.4. Tudásdepó-Expressz – Országos könyvtári szolgáltatások bővítése, fejlesztése az oktatás és képzés támogatásának érdekében* című pályázat keretében valósult meg.

Könyvtári beszélgetéseink – megjelentek DVD-ken!

Az elmúlt kilenc évben számos vendége
volt a *Könyvtári beszélgetések* című
rendezvénysorozatunknak, amelyet

Bánhidi Vajk

közreműködésével valósítottunk meg.

Ezek nagy részéről felvétel is készült
– így aki valamilyen oknál fogva nem
tudott jelen lenni, de érdeklő a beszélgetés,
vagy egyszerűen csak újra meg szeretné
nézni-hallgatni – mostantól DVD
felvételen kikölcsönözheti
könyvtárunkból!

54 nagyszerű ember –

54 nagyszerű beszélgetés!

Online katalógusunkban megtalálható
valamennyi példány.

Vendégeink voltak:

Balázs Géza, Balczó András, Beer Miklós,
Benedek Miklós, Bod Péter Ákos,
Böszörményi Zoltán, Czákó Gábor, Csáky
Pál, Cseh Tamás, Csernik Szende, Csókay
András, Dörner György, Endrei Judit,
Eröss Zsolt, Gauri Shankar Gupta, Koltay
Gábor, Kornis Mihály, Lackfi János,
Makovecz Imre, Melocco Péter, Monspart
Sarolta, Nagy Bandó András, Pál Ferenc,
Pálffy István, Papp Lajos, Parti Nagy
Lajos, Popper Péter, Pribojszky Mátyás –
Petrozsényi Eszter, Ráday Mihály,
Rakonczay Gábor, Reviczky Gábor,
Romsics Ignác, Sasvári Sándor, Schäffer
Erzsébet, Sebő Ferenc, Soma, Süveges
Gergő, Szabó István, Szalay Károly,
Székely János, Szirmai S. Károly –
Nagyfalusi Tibor – Balázs Tibor, Szörényi
Levente, Tamás Menyhért – Ráfael Csaba,
Tari Annamária, Tarr Mari, Tolcsvay Béla,
Tolvaly Ferenc, Utassy Józsefné, Vathy
Zsuzsa, Vércse Miklós-Horváth Gábor,
Zacher Gábor.

Karácsonyi szöszmötölő

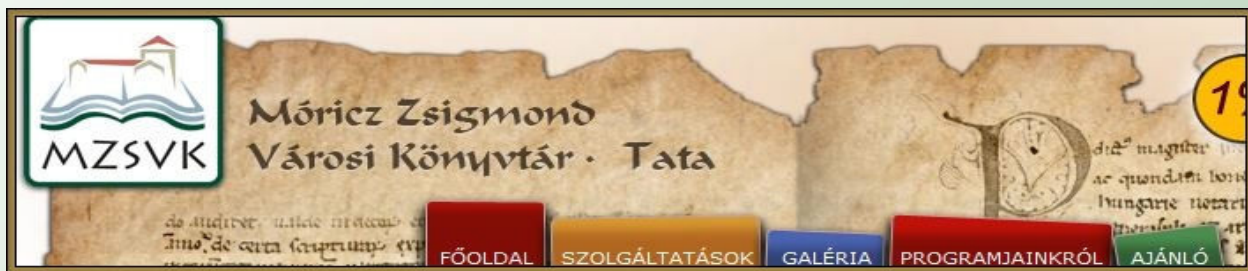
ERŐSNÉ SULLER ILDIKÓ

Olvasóink kérésének eleget téve 2013. november 30-án karácsonyi szöszmötölőt tartottunk a József Attila Megyei és Városi Könyvtár Központi Könyvtárának olvasótermében. Vendégeink gipszből öntött karácsonyfadíszeket

festhettek, valamint tojástartó alapú angyalkát készíthettek.

Mint minden, általunk szervezett kézműves foglalkozás alkalmával a gyermekek és szüleik együtt alkothattak. Kellemes, családi légkörben, könyvtárlátogatók és kézműveskedők jól megférve együtt.

Családban marad!

DOMÁNYI ZSUZSA

Új kezdeményezéssel rukkolt elő a Mórícz Zsigmond Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára novemberben, amikor meghirdette a **Családban marad című szavalóversenyt**. Dományi Zsuzsa könyvtáros ötletadó, szervező szándéka az volt, hogy a gyerekek családtagjaikkal - szüleikkel, nagyszüleikkel, testvéreikkel, unokatestvéreikkel – közösen szavalják el kedvenc versüket, mondókájukat. Könyvtárunk honlapján versajánló is várta az érdeklődőket. Szerencsére a magyar kortárs költészet nem szűkölködik a szeretetről, összetartozásról, karácsonyról szóló versekben. Az ajánlóba került versek többek közt *Lackfi Jánostól, Varró Danitól, Nagy Bandó Andrástól* eredtek.

A jelentkezők száma lassan, csörgedezve gyarapodott hétről-hétre. A szülők közül többen a könyvtárban e témához félretett könyveket bújták csemetéikkel, latolgatták, melyik vers lenne a legmegfelelőbb. Próbálták, hogyan hangzana jobban, ki kezdje, ki melyik versszakot mondja, honnantól mondják egyszerre a versikét.

Mikor aztán eljött a verseny napja, 2013. december 11., már jócskán 14 óra előtt gyülekezni kezdett a család apraja-nagyja. A gyerekek arcán várakozással teli izgalom, derű

látszott, a felnőttekén hol aggodalom, hol pedig felhőtlen nevetés, amint gyermekükre, gyermekeikre néztek. Még ha nem is vállalkozott a család minden tagja a szavalásra, azért elkísérték a szereplőket a nagyszülők, édesapák, pici babák is.

Sinkó Ildikó könyvtárigazgató kedves, ünnepélyes szavai nyitották meg a programot: megköszönte a családoknak a jelentkezést és a felkészülést, mely során még közelebb kerültek egymáshoz érzelmileg a családtagok. Üdvözölte, bemutatta a két zsűritagot: *Ivanics Lászlóné Ica nénit*, amatőr költőt és *Szabó Szerafinát*, nyugdíjas könyvtárost, akik már több ízben segédkeztek gyermekkönyvtári programok lebonyolításánál. Ica néni saját versekkel készült bátorításként, felolvasta a *Gyermekeinknek* és *A szeretet* című verseit.

Mindezek után megkezdődött a szavalatok sora, és a családok egymás után adták elő vidáman, mosolyogva, meghatódva, örömtől ragyogó vagy szeretettől, büszkeségtől könnyes szemmel *Ady Endre, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor és Nagy Bandó András* költeményeit.

A közönség, a zsűri, a könyvtárosok mind-mind feltöltelekezve, élményekkel gazdagodva hallgatták végig a produkciókat. A zsűri - a TÁMOP 3.2.13-12 jelű pályázat jóvoltából –

minden család gyermek tagjának mesekönyvet ajándékozott a felejthetetlen percekért, mely élményt a szaloncukor, finom aprósütemény és gyümölcsle tette gazdagabbá a gyerekek nagy örömére. A kellemes, derűs hangulatú délutánt *Ivanics Lászlóné* szavalata zárta,

Gyermekek karácsonya címmel. A családok egymás iránti szeretete és odafigyelése a többi jelenlévőt is megérintette.

Reméljük, hagyományt indítottunk el ezzel a mostani kezdeményezéssel.

További képek az eseményről:

http://gyerek.mzsvktata.hu/galeriak/csaladban_marad_/

Gyermekkönyvheti ajándék

GOLDSCHMIDT ÉVA

Nagy érdeklődés kísérte a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár **Csilingelő** című műsorát 2013. december 9-én, délelőtt. A Művelődési Ház színházterme csaknem teljesen megtelt óvodás és kisiskolás gyermekekkel.

Gyarmati Viktória és Csohány Gábor zenés, mesés produkciójával valósággal elvarázsolta a kicsiket. A hangos köszönés, majd bemutatkozás után előadónk jól megtornáztatták a színpadi játékból résztvevő hat gyermek tüdejét, ugyanis buborékfújó versenyt rendeztek.

A nyár után következett az őszi, amikor sűrű falevélkupac lepi el az utakat. A dal az őszi Budapestről szólt, amelynek szövegét dúdolva ezután már gyerekjáték a tájékozódás... Megérkezett a várva várt évszak, amikor nagyon fázunk, de szívünkben öröm lakik, mert eljött a Mikulás, és közel már a karácsony.

Gábor elmesélte, hogy régen, amikor ő olyan kicsi gyerkőc volt, mint a műsor résztvevői, a saját cipőjébe kapta a Mikulástól az ajándékot. Később ügyesen kicselezve a nagyszakállút, édesapja cipőjébe várta az ajándékot, mert abban több csoki elfért. Bizony, talán az ünnepnek, a várakozásnak köszönhetően ezt a blokkot élvezték legjobban a lurkók. A sok dalt, a közös színpadi táncot nagy tapssal, jókedvvel, mosollyal köszönték meg a résztvevő ovisok, iskolások, pedagógusok.

Mesélj minden nap!

ZIMONYI ZSANETT

December 14-én az *Otthon Segítünk Alapítvánnyal* közös program keretében **Mesélj minden nap** címmel könyvcseré program és kézműves sarok várta a gyerekeket gyermekkönyvtárunkban, ahol megunt könyveiket elcserélhették másokkal, és karácsonyi díszeket és ajándékokat is készíthettek.

2013. december 16-án hétfőn 17:00 órától **Karácsonyváró műsort** szerveztünk a gyerekeknek, melyen az esztergomi Mindszenty József Katolikus Általános Iskola 4.osztályos diákjai egy nagyon szép betlehemes műsorral, karácsonyi énekekkel, versekkel örvendeztették meg az egybegyűlteket.

Vércse Miklós könyvbemutatója

December 2-án 10 órától a Helischer József Városi könyvtár és a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület közös szervezésében az esztergomi könyvtár vendége volt **Vércse Miklós**, pedagógus, műfordító.

Ez alkalomból a *Szlovák népmesék* c. könyvének bemutatójára került sor határon túli (a kétyi iskola diákjai) és magyarországi iskolás gyerekek társaságában.

A mesekönyvet bemutatta, és a szerzővel beszélgetett *Horváth Gáborné dr.* nyugdíjas főiskolai tanár. A csodálatosan szép mesekönyv a Lilium Aurum kiadó gondozásában jelent meg 2008-ban. A népmeséket *Vércse Miklós* válogatta és fordította le szlovák nyelvről magyarra. A könyvet *Rácz Noémi* rajzai díszítik.

A könyvbemutató során a mesekönyvből *Szulényi Mária Valéria* olvasott a gyerekeknek magyarul egy mesét, ezt követően pedig a párkányi könyvtár gyermekkönyvtárosa, *Árendás Erika* előadásában ismét meghallgathattuk ugyanazt a mesét szlovákul. Ez a könyvbemutató egyben jó alkalmat teremtett határon túli kötelekeink erősítésére. Mindannyian láthattuk azt, hogy a népmesék egyetemesek, megértésükhöz nincsenek határok. A bennük rejlő egyetemes igazságot hordozzák.

A valós és hiteles történelem megismertetéséért – Beszélgetés id. Gyüsi Lászlóval

DR. HORVÁTH GÉZA INTERJÚJA

Rövid életrajz:

ID. GYÜSZI LÁSZLÓ

Újságíró, tanár, helytörténész, költő

Etén született, 1929. november 25-én. Az ELTE magyar történelem szakát 1954-ben végezte el. Ettől kezdve kulturális rovatvezető volt a Komárom Megyei Dolgozók Lapjánál.

1956-os szerepe miatt a forradalmat követően általános iskolai tanár Oroszlányon, majd Vértesszőlösön. 1963-tól az, iskola megalapításától nyugdíjazásáig, 1989-ig a tatabányai Közgazdasági Szakközépiskola tanára volt.

Önállóan megjelent nagyobb munkái:

- Bánhida képeskönyv = Obrázková kniha Bánhidy : szemelvények Bánhida történetéből. Részben az ő műve. (2009)
- A bánhidai református egyház története: különös tekintettel a templomépítés körülményeire: 70 év bizonyosság, (2009)
- Egy jobbágyszófaló harca a földért a XIX. században (1972)
- Ete, 1648-1998: tanulmányok és források a falu életrajzához, Ete. (1998)
- Oroszlány a 18-19. században (1988)
- Tatabánya 1956-ban. (1994). 2. bőv kiad. (2011)
- Tatabánya történelmi olvasókönyve, I. – II. (2004-2007)

Évtizedek óta kutat, publikál, tanít, szemléletet formál. Számos tanulmánya és cikke jelent meg Komárom-Esztergom megye helytörténetéről. Ezen belül társadalom-, művelődés- irodalom-, egyház és iskolatörténeti írásai nélkül sokkal kevesebb ismeretünk lenne szűkebb hazánk

múltjáról, sokkal kevésbé ismernénk jelentős történelmi személyiségeink életrajzát, korukban játszott szerepét.

Komárom-Esztergom Megye Prima díjasa, Tatabánya Megyei Jogú Város Díszpolgára. (2008)

id. Gyüsi László 2011. decemberében

Gyüsi László 60 éve él választott városában, generációkat tanított történelemre és helytörténetre, Oroszlányon és főként Tatabányán. Mint mondta, mindig fontosnak tartotta, hogy kutasson, forrásokat tárjon fel, elemezzen és ennek eredményét is közlétegye, ezzel is tanítson, neveljen. Szaklapokban, helyi és megyei újságokban megjelent ismeretterjesztő írásainak száma jóval meghaladja a százat. Kutatási eredményeinek összegzése lehetőséget adott arra, hogy hosszabb folyamatában mutassa be, Oroszlány mellett Tatabánya történetét. Utóbbi két kötetes forrásgyűjtemény segítségével tárja elénk.¹ Túl azon, hogy az addig folyamatosan megjelent cikkeit, részösszefoglalásait szintetizálja, mi inspirálta e nagy lélegzetű mű megírására?

¹ Tatabánya történelmi olvasókönyve, I. – II. (2004-2007)

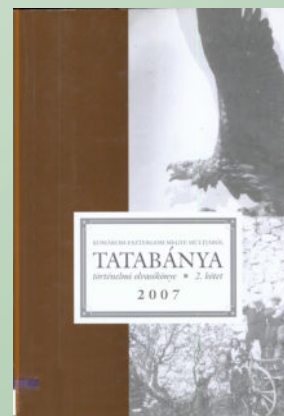
2001-ben polgármesteri felkérést kaptam Tatabánya valós történetének megírására. Magam is úgy gondoltam, gondolom, hogy a valós és hiteles történelem bemutatására nagy szükség volt és van. Nemcsak azért, mert a várossá nyilvánítás 25. évfordulójára (1972) megjelent monográfia felett szemléletileg és tényanyagában is eljárt az idő, de azért is, mert egy adott közösség, az elődtelepülések és a város identitását erősítő, értékrendjének változását bemutató, szemléletformáló összefoglalásnak eljött az ideje. Mivel a hasonlóan nagy léptékű monográfia több előtanulmányt igényel, meghaladja egy történész lehetőségeit, ezért választottam a szemelvénygyűjtemény-, eddigi munkáimhoz képest új műfaját. Célja változatlan volt, módszerében jelentett újat. Úgy kívántam összegezni és kiegészíteni a rendelkezésre álló források nyújtotta ismeretanyagot, hogy a felismerésekhez maga jusson el az olvasó. A magyarázatok, jegyzetek és kiegészítések révén önmaga alkot képet Tatabánya történetének egy-egy szeletéről, eseményéről, a korszak sajátosságival összefüggő helyi viszonyokról.

Rendkívül fontos szerepét látom az iskolai honismereti-helytörténeti oktatásban ennek a műnek. Vannak-e visszajelzései történelem tanároktól ezzel kapcsolatban? Talán kevésbé használják, s inkább kampányszerűen, vetélkedők segítségével „tudják le” az iskolák a helytörténetet. A József Attila Megyei és Városi könyvtár helyismereti munkatársai pályázatok-, iskolán kívüli tanórák segítségével igyekeznek az e téren mutatkozó hiányosságokat pótolni.

Szerintem is be kellene vezetni az iskolai oktatásba a helytörténet tantárgyat, mint ahogy az Tatán és Esztergomban is történt.² Mérhető-, hosszabb távra szóló eredményeket e nélkül kevésbé várhatunk. A tanárok önállóan nem mindig vállalkoznak e feladatra, hogy segítsék a helytör-

ténet eredményeinek közvetítését. Az olvasó közvetlenül szembesül az eredeti forrásokkal, elemzi, értékeli, összehasonlítja őket, a tanulságokat maga vonja le. A könyv csak segít, a tanár szerepe itt elengedhetetlen.

Pozitív visszajelzéseket kaptam. Olvasmányos, de nem könnyű munka lett e két kötet, jó volt a fogadtatása, igényelték. Volt tanítványaim, a kötetek olvasói közül többen jelezték, hogy szakdolgozatuk megírásához is haszonnal forgatták e forrásgyűjteményt.

Reméljük, hogy a legszélesebb körben ismerik már valóság és monda határait a bánhidai csata- helyszínével kapcsolatban, vagy a Szelim barlang esetében. Még mindig nem eléggé közismert tény, hogy „Hány éves Tatabánya?”(1903, községgé nyilvánítás.)³

A két kötet céljai között szerepelt az oktatási segédanyag -, illetve tudományos ismeretterjesztői funkció mellett, hogy a tudományos kutatást is támogatja, összegzi. A várossá nyilvánítás kerek évfordulói nem teremtettek alkalmat, lehetőséget még egy új monográfia megírásához.⁴ Az itt megjelentetett előadásokon kívül egy-egy részterületről, korról több mű is született. Csak az Ön publikációinál

² --Tata lépten-nyomon /-Varga Istvánné; [fényk. Kész. Mohainé Varga Edit, Varga Norbert, Varga István]; [bev. Michl József]. --Tata: Tata Város Önkormányzata, 2010. - 430 p.: ill., színes.; 24 cm + 1 feladatgyűjtemény
---Kislexikon: p. 393-421. --Bibliogr.: p. 421-424.
Esztergom és környéke: múltunk határok nélkül: a kezdetektől az Ister-Granum Eurorégióig /-Bószéné Szatmári-Nagy Anikó, Gergely Endre, Peragovics Ferenc; [fotók Mudrák Attila]. -- Esztergom: Magánkiad., 2011. --432 p Középkorai tankönyv

³ A példaként hivatkozott és a kötetekbe került ismeretterjesztő cikkek megjelenési helye a hivatkozás sorrendjében: Itthon 2008. 09. 19. p. 4. , , u. ott. 2008. 09. 26. p. 4., u. ott 2008. 08. 29. p. 4.

⁴ *A múlt őrzése a jelenben: Tatabánya várossá nyilvánításának 50. évfordulója alkalmából rendezett tudományos konferencia előadásainak anyaga, Tatabánya, 1997. október 1. /-[szerk. Fűrészsné Molnár Anikó, Kiss Vendel, László János]. --Tatabánya: Tatabányai Múzeum, 1998 (Tatabánya: Alfádat-Press Nyomdaipari Kft.). --92 p
---Tatabánya 60 éves, 1947-2007 [Multimédia]: lehetőségek és kihívások: várostörténeti konferencia /-levezető elnökök László Tibor..., Kiss Vendel ... --Tatabánya: Polgári Tatabányáért Alapítvány, 2007. --3 DVD lemez.*

maradva, egyebek között a város 1956 –os történetéről írt-, a tudományos kutatást segítő munkája két kiadást is megért.⁵

Visszaulva az előzőekre azt mondhatom: sajnos az iskolákban nem igen foglalkoznak ötvenhattal, pedig fontos lenne árnyaltabb képet adni a forradalomról. Annál is inkább, mivel a rendszerváltás megteremtette a lehetőséget a forradalom hiteles történetének megírására. A történeti hűségnek, a forradalom emlékének tartoztam azzal, hogy saját élményeim és elsődleges forrásanyag (periratok) alapján megírjam városom 1956. évi történetét. Ezt nem lehet befejezni, mindig kell vele foglalkozni.

Akik átérték, másként látják, mint a fiatalabb nemzedék. Mindenki számára világosabbá kell tenni mit jelentett 1956. október 23-a.

2010-ben mondta Schmidt Csaba polgármester, hogy az 55. évforduló tiszteletére ki kellene adni a bővített, 2. kiadást. Meg is jelent, aminek nagyon örültem.

Az emberek nem ismerik az igazságot 1956-ról. Be kell mutatni, meg kell ismertetni a tényeket. Sokan felejtani szeretnék 1956-ot, nem akarnak szembesülni az igazsággal. Mások még mindig

félnek.[!]

A 2. bővített kiadással a forradalom emberi arcát kívántam bemutatni. Felismerték-e azt, hogy mit kell tenni, hogyan álltak helyt a kortársak.

„Végül üzenem a fiataloknak, hogy folytatni lehet és kell a kutatómunkát. Tekintsék egyik feladatuknak a forradalom eseményeinek és szereplőinek megismerését, őrizték 1956 emlékét és tanulságait!”⁶

Idősebb és ifjabb Gyüsi László helytörténészek az 56-os könyv második kiadásának bemutatóján, 2011. decemberében

A tudományos kutatások összegzésének-, a már említett monográfia megírásának szükségességét már többé-kevésbé felismerte a szakma. A Városi Levéltár és egyéni kutatók kutatási eredményeinek szintetizálása vajon összeáll-e mondjuk 2017-re a szükséges monográfiává? Hol lát még „fehér foltokat”, megíratlan szeleteket Tatabánya múltjában? Kérdezem ezt azért is, mert például a korábban elhanyagolt egyházközség-történetek, vagy volt iskolájának múltja az Ön munkássága eredményeként olvashatók Nélkülözhetetlen darabjai, építőkövei e „gyüttment” település valós történetének.⁷

⁵ Tatabánya 1956-ban /Gyüsi László; [kiad. a Kultsár István Társadalomtudományi és Kiadói Alapítvány]. - Tatabánya: Kultsár István Társadalomtudományi és Kiadói Alapítvány, 1994 (Esztergom: Oktáv-Press). -141 p., [1] t.fol., [2] t.: ill., térk., -2. bőv. kiad. -Tatabánya: Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata, 2011 (Tatabánya: Alfadat-Press Nyomdaipari Kft.). -182 p.: ill.; -Beleköltve: Komárom Megyei Figyelő című folyóirat 1 évf. 1., 2. sz. (1956. nov. 1., 3.) másolata, Dokumentum Film is készült belőle, Martinidesz László rendezésében. 2011.

⁶ 2011. április 8.-án, a 2. kiadáshoz készített előszóban. Ld. még : Tima Endre nevét vette fel a szárligeti iskola /Gyüsi László. --In: Itt-hon: városi hetilap: Tatabánya. ---21. évf. 11. sz. (2010.06.11.), 4. p.

⁷ A történelmi fehér foltok eltüntetéséért /Horváth Géza. --In: Téka/Téma: Komárom-Esztergom megyei könyvtárosok híradója -13. évf. 3-4. sz. (2002.), 16-17. p., A bányai református egyház története: különös tekintettel a templomépítés körülményeire: 70 év bizonyosság,(2009), A megújuló Szent Mihály templom múltja /Gyüsi László. --In: Itt-hon: városi hetilap: Tatabánya. --19. évf. 34. sz. (2008.10.03.), 4. p.

Sok fehér folt van még, de a megírt és kijavított tévedések is elég nehezen mennek át a köztudatba.

2013-ban volt az iskola fennállásának 50. évfordulója. A megemlékezés elmaradt, most készülnek pótolni. Örülök, hogy nem feledkeztek meg róla. Sok változáson ment át, a neve is változott. A mostani nevét elég nehéz megjegyezni, mivel túl hosszú.⁸ Annak idején én javasoltam névadónak az első felelős magyar pénzügyminisztert, üdvözlom, hogy maradt „Kossuth Lajos”.

Pápai Ferenc id. Gyüszí László verseiből szaval

Gyüszí László: *A tatabányai Kossuth Lajos Közgazdasági Szakközépiskola története*. --In: Híres iskolák, neves pedagógusok címmel rendezett nemzetközi iskolatörténeti konferencia előadásainak anyaga, Tatabánya, Esztergom, 1994. április 12-13 (1994), p. 127-135.

⁸ *Tatabányai Integrált Szakiskola Középiskola és Kollégium Kossuth Lajos Közgazdasági és Humán Szakközépiskola Tagintézmény*

Min dolgozik most?

Több befejezendő munkám is van. Az újságokban megjelent olvasmányos cikkeimet gyűjtöm egybe, s kronologikus rendben adom közre, Tatabánya krónikája címmel. Ezt a tanulók is jobban használhatják, könnyebben fel tudják dolgozni.

Életemben többször írtam naplót, ezeket rendezgetem.

1983-tól a rendszerváltás környékéig írtam az utolsót. Ebben az időszakban jártam Kassán, ami igen nagy hatással volt rám, verset is írtam élményeimről. Kassai utazás, napló és vers címmel szeretném közre adni ezen írásaimat.

Mindehhez kívánunk sok erőt, jó egészséget. Köszönöm a beszélgetést.

A Jászai Mari Színház kávézója megtelt a program alkalmával

Valamennyi fénykép 2011. december 7-én készült a Jászai Mari Színház kávézójában. Fotók: Szilassi Andrea

MKE Komárom-Esztergom Megyei Szervezete

Tagsági ügyek

KISSNÉ ANDA KLÁRA

Minden Tagunknak és Támogatónknak békés, boldog, új esztendőt kívánunk! Mindenkinek köszönjük az eddig kapott támogatást, önkéntes munkát, segítő kapcsolatokat!

Az MKE tagság a már belépett tagjainkat 2014. február 28-ig jogosítja ingyenes múzeumi belépésre. Aki tagságát fenn kívánja tartani vagy most csatlakozna a Komárom-Esztergom Megyei Szervezethez, annak tanácsos február 10-éig befizetnie a tagdíját.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete 2013. májusban elfogadott Alapszabálya szerint 2014. január 1-jétől az alábbi tagdíjak fizethetők:

- Aktív munkaviszonnyal rendelkezőknek: 5.000,- Ft
- Nyugdíjas, GYES/GYED, nagycsaládos, hallgatói jogviszonyban lévőknek: 3.000,- Ft
- Testületi tagoknak: 20.000 Ft
- MKE-vel társult szervezet tagjainak (KTE, CSMKE, KKKE): 1.000 Ft

Új belépők számára vagy kártyapótlás esetén egyszeri 500 forint kártyadíjat kell fizetni.

Az új tagdíjakból egységesen 2.000 forint az MKE (továbbutalt) tagdíja, a fennmaradó összeg a szervezeti regisztrációs díj. Aki első helyen más szervezetben regisztrál (vagyis MKE tagdíját más utalja), annak csak a Komárom-Esztergom megyei regisztrációs díjat kell befizetnie az alábbi címre vagy számlaszámra:

**Magyar Könyvtárosok Egyesülete
Komárom-Esztergom Megyei Szervezet
2800 Tatbánya, Fő tér 2.
Számlaszám: OTP 11708001-20570055**

Töltse le a Belépési nyilatkozatot vagy az Adat-közlő/Adatmódosító lapot a
<http://mke.info.hu/tagsag/csatlakozas/> oldalról.

Szervezetünknek – és így az MKE-nek – bárki (természetes vagy jogi személy) tagja lehet, támogatóként, együttműködő partnerként szívesen fogadjuk! A szakmai végzettség vagy munkakör nem kitétel. Későbbi csatlakozás esetén is éves tagdíj fizetendő, az érvényesítő matrica 2015. január 28-ig jogosít kedvezményre.

További információ: **Kissné Anda Klára**
Tel.: 34/513-679, 513-670, E-mail:
kissne.anda.klara@jamk.hu

Csatlakozzon hozzánk!
Kapcsolódjon be az Egyesület és a Szervezet tevékenységébe!
Támogassa céljaink megvalósítását!

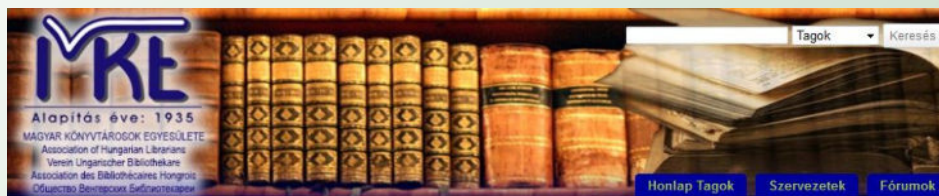
Megjelent a

az MKE webmagazinja

http://mke.info.hu/konyvtarvilag/category/i_evfolyam_2013/6_szam_2013/

Benne tudósítások az országos és a helyi egyesületek szakmai tevékenységéről. Olvashatnak még egy cikkajánlót a szakmai lapokból válogatva.

Műhelybeszélgetések 1. – A kistéleplülési feladatellátásról

KISSNÉ ANDA KLÁRA

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete az Országos Könyvtárügyi Konferencia (OKK) folytatásaként műhelybeszélgetés sorozatot indított útjára 2013 novemberében. Az első a kistérségi ellátásról tartották november 19–20-án a kecskeméti **Katona József Megyei és Városi Könyvtárban**. A cél az volt, hogy az 1997. évi CXI. tv. 2013. évi módosításának megfelelően elősegítsék a megyékben kiépítendő vagy fejlesztendő KSZR-ek működését, segítsen egységesen értelmezni a kapcsolódó feladatokat.

Bács-Kiskun megye a kistérségi ellátás bölcsője. A 2005-től működtetett ellátási rendszer mindenben megfelel a *KSZR működéséről szóló 39/2013. (V. 31.) EMMI rendelet*ben foglaltaknak. A dokumentum-ellátás mellett komplex könyvtári ellátást végeznek (helyi állományok leválogatása, retrospektív feldolgozás, közös katalógus építése, távoli elérésű állományfeltárás, honlap működtetése a szolgáltató helyekről és szolgáltatásaikról szóló információkkal).

Ramháb Mária (KJMKV, igazgató) beszámolójában hangsúlyozta, egy szolgáltató helynek nem csupán a könyvállományában kell megújulnia. Az átalakult könyvtárhasználati szokások és a társadalmi elvárások alapján közösségi térként, a település kulturális központjaként kell működnie. Nem lehet akadály látogatói számára az informatikai eszközhasználat és a digitális írás-olvasás elsajátítása. A szolgáltatás, a csoportfoglalkozás, a felnőttképzés és a rendezvényszervezés szempontjait kell érvényesíteni már megtervezése, megépítése során is. A komplex felújításhoz (külső-belső kinézet megtervezése, berendezése,

menedzselése stb.) kompetens szakmai és szellemi tőke egyedül a megyei könyvtárban áll rendelkezésre. A fenntartó önkormányzatokat eddig még mindenütt meggyőzte az eredmény. A nagyobb alapterület (átlagosan 105 m²), a megújított környezet, a megnövelt nyitva tartási idő, a rendszeres foglalkozások, a rendezvények következtében emelkedett könyvtárhasználat igazolta a fejlesztés szükségességét.

A már hatvannyolc felújított szolgáltató helyből ötöt látogattak meg a résztvevők. A könyvtárvezetők mellett a települések polgármestereit és a helyben működő társintézmények vezetőit is kérdezni lehetett a tapasztalatokról.

Tény, hogy lépéskényszer, a mozgókönyvtári normatíva megtartásának egyetlen kiútja volt a KSZR. A minőségi szolgáltatáshoz megfelelő infrastruktúrára és humán erőforrásra van szükség. Nem könnyített a helyzeten, hogy január 1. után jelent meg a KSZR rendelet.

A jogszabály bizonyos fókig nem zárja ki a városi könyvtárakat a szolgáltatásból, de egy megyei könyvtár kapcsolatrendszere kiterjedtebb, a nagyobb összegű dokumentumvásárlási kerete és az áfa-visszatérítés miatt költséghatékonyabb ellátást tesz lehetővé. Nyilván, ami korábban kisebb létszámmal, jól működött, nem feltétlenül működik 50-100 vagy annál is több könyvtárral. A városi könyvtárak nem is elvenni akarnák ezt a feladatot, de közös cél a minőségi könyvtári szolgáltatás, az erőforrások összevonásával pedig eredményesebben lennének megoldhatók az átalakulás óta fennálló gondok (pl. akadozó dokumentum-ellátás, az eltérő integrált könyvtári rendszerekben történő feldolgozás). Hogy a kistéleplülések lakói valóban magas színvonalú ellátást kapjanak, nem egyoldalú kommunikációra, hanem párbeszédre, szoros együttműködésre lenne szükség a megyei könyvtárakkal.

A Bács-Kiskun megyében látottak meggyőzőek voltak. A BKSZR megyei munkacsoportjának motiváltsága, elkötelezettség példaértékű. A találkozó ennek a jól működő modellnek a bemu-

tatásával igyekezett a szakmai együttműködést, a kapcsolatok erősítését szolgálni, olyan szakmai szemléletmód felé terelni, amely a megyei könyvtárak munkagyakorlatát egységesítheti és a felelős vezetőket egységes megoldás kialakítására sarkallja.

Műhelybeszélgetések 2. – A digitális írástudásról

KISSNÉ ANDA KLÁRA

2013. november 26-án az **Országos Könyvtárügyi Konferencia Digitális írástudás szekciójának** műhelybeszélgetésére gyűltek össze a meghívottak. A tartalmas konzultáción a képzés, a 2020-ig tartó időszakra megfogalmazott operatív program, valamint a digitális írástudás fejlesztésében tapasztalt nemzetközi trendek alapján igyekeztek megfogalmazni a legfontosabb ajánlásokat.

A Könyvtári Intézet akkreditált képzéseivel alap-, közép-, és felsőfokon a szövegszerkesztéstől az e-learning tananyagfejlesztésig számos szakmai ismeret elsajátítható. Az MKE INKA által szervezett tanfolyamok pedig, amelyek a könyvtárosok hétéves továbbképzésébe beszámíthatók, szintén akadnak szakmai képzések.

Fontos lenne, hogy az uniós pályázatokban egyrészt a közoktatáson túl a felsőoktatásban résztvevők számára is hangsúlyosabbá váljon a digitális kompetenciák megszerzése, az ismeretek bővítése és továbbépítése.

Másrészt a könyvtárak infrastrukturális adottságainak szinten tartásához kellene pályázati forrásokat biztosítaniuk, mivel közösségépítő, integráló helyként minden eszköznek itt kellene koncentráltan rendelkezésre állni a használói kompetenciafejlesztéshez.

Mindazonáltal a felhasználók és a könyvtárosok továbbképzése mellett, a kapcsolódó tartalmak létrehozásáról és a tudás átadás feltételeinek biztosításáról sem szabad megfeledkezni. Elengedhetetlen, hogy az élethosszig tartó tanulás támogatására minden könyvtári eszköz rendelkezésre álljon. A katalógusokat, honlapokat, szolgáltatásokat elérhetővé kell tenni a mobil eszközökön, be kell vezetni és biztosítani az e-könyvolvasók kölcsönzését.

Források:

1. *Fehér Miklós*: Szöveges beszámoló az MKE kecskeméti műhelynapról. (MKE Műhelybeszélgetések – sorozat. Első állomás. Kecskemét. 2013. 11. 19-20.) MKE Irattár, Budapest.
2. *Pumerscheinné Bedekovity Zóra*: Gondolatok az MKE kecskeméti műhelybeszélgetése kapcsán. = (Várhatóan) Könyvtári levelező/lap. 2014. 1. sz.

A 2014–2020. évi Operatív Program jelenleg társadalmi vitára bocsátott EFOP anyagában egyetlen helyen szerepel a könyvtár. Kulcsszavak: kreatív ipar, hagyomány és könyvtári tér. A Vidékfejlesztési Programban az Agora programokra és a TIOP 1.2.3-ra érdemes figyelni.

Leszögezhető, hogy a könyvtárak a rendszerben elfoglalt helyük és a felhasználóknak nyújtott szolgáltatásaik révén a stratégiai beavatkozások mindegyikében jelentős szerepet kaphatnak. Az infokommunikációs ismeretek, az IKT készség növelése, a digitális szakadék csökkentése, az egységes digitális írástudás koncepció kialakítása, az online képzés terjesztése az e-Magyarország Pontok és a könyvtárak, teleházak összefogásával lenne megvalósítható.

Az európai (brit, dán, norvég, holland) tapasztalatok, trendek a digitális írástudás fejlesztésében a centralizáció mellett szólnak. A britek esetében a CILIP szervezet koordinálja a fejlesztést a közkönyvtárakban a könyvtárhasználati ismeretektől az elektronikus publikálásig. A dán stratégiában a digitális írástudás megjelenik a média szerepétől a nyugdíjas klubokig, a kizárólagos e-adózásig. Norvégiában a Nemzeti Digitális Program mentén folyik a tartalmak, szolgáltatások fejlesztése, a közös olvasójegy bevezetése.

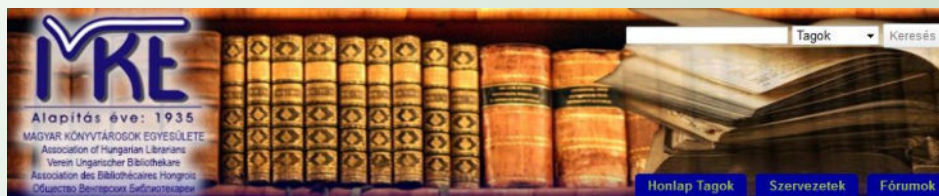
Hollandiában is központi intézmény koordinálja a feladatokat, többek között központi ajánlást adtak ki a honlapokra, a digitalizálást pedig a nemzeti könyvtár irányítja.

A fejlesztést, célkitűzéseiket mindenütt széles összefogással valósítják meg.

Ezek azok a szempontok és irányok, amelyeket itthon is követhetnénk.

Az Országos Könyvtárügyi Konferencia előadásainak anyagai elérhetők itt:

<http://mke.info.hu/tevekenysege/rendezvenyek/kozponti-rendezvenyek/orszagos-konyvtarugyi-konferencia/>

Ülésezett a Tanács

KISSNÉ ANDA KLÁRA

AZ MKE Tanácsának idei utolsó ülésére került sor 2013. december 12-én az OSZK-ban. A meghívottak köre ismét kibővült a szervezetek gazdasági ügyintézőivel, hiszen ez alkalommal az egyesület könyvelését ellátó iroda is képviselte magát.

Az ülés **Fehér Miklós** főtitkári beszámolójával kezdődött. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy az MKE közhasznú jogállását, ezáltal pedig a pályázati lehetőségeket veszélyeztetik azok a szervezetek, amelyek még nem tettek lépéseket az átalakulásukért.

Az elmúlt két hónapban az Elnökség tárgyalta a társult szervezetek képviselőivel (KTE, CSMKE, KKKE), hogy újragondolják az együttműködés paramétereit és megerősítették abbéli szándékukat.

Októberben Kóródy Judit, a Könyvtárvilág főszerkesztője számolt be. A webmagazin jelentős szerepet tölt be a szervezetek tevékenységének archiválása terén, ugyanakkor kevés a visszajelzés az olvasottságáról.

Az EB működése módosul, hatáskörében most saját ügyrendeket készít. A szervezetek bizottságait egységes szempontrendszer kialakításával, jobb kapcsolattartással igyekszik majd segíteni. Jelenleg a központi könyvelés ellenőrzése folyik, de minden szervezet sorra kerül. Az új felelősségi rendszer indokolná az ellenőrzés folyamatába külső könyvvizsgáló, vagy számviteli szakértő bevonását.

A tagság létszáma és a tagdíjbevétele 2014-től bizonyára változik. Kérdéses a nyugdíjas és az aktív tagok aránya. A központnak utalt emelt tagdíj képezhet tartalékot, amely egy-egy nehéz helyzetbe került szervezet helyzetét enyhítheti. A tagépítés felelőssége az MKE felelőssége is, forráshiány miatt nem lehet megszűnni. Több

kiadás helyileg sehol sem lehet, az eddigi működési és könyvelési költség a tartalmi tevékenységre fordítható.

A Füzeki-díj '56-os szellemisége ellenére nem az ahhoz kapcsolódó tevékenység vagy egy életpálya, hanem az elmúlt egy-két évben példaértékű szakmai munkásság elismerésére szolgál. Még nem született döntés arról, hogy milyen körülmények közé és hova helyezték át a díjazott köszöntését, a javaslatokat továbbra is várják. 2013-ban (10. alkalommal) dr. Balázs Sándorné dr. Veredy Katalin, az Országgyűlési Könyvtár volt munkatársa kapta.

Az OKK műhelybeszélgetés-sorozata jelenleg az MKE legjelentősebb projektje. Novemberben a térségi ellátás került górcső alá a KSZR-ben működő települési könyvtárak megtekintésével és a digitális írástudásról értekeztek. Decemberben a gyermekkönyvtárosok konzultáltak. Januárban a könyvtár szociokulturális funkciói, februárban az *Innováció, kutatás, kutatásfejlesztés*, valamint a *Hagyományos és elektronikus nemzeti kulturális értékek* címmel beszélgetnek a hajdani küldöttek. A műhelybeszélgetések célja az, hogy a témában összeszedett gondolatok koncentráltan juthassanak a minisztérium asztalára. A sorozat (NKA) pályázati támogatásból valósult meg.

A főtitkár elmondta, hogy pályázati forrásból támogatott az MKE működése és tagságai a nemzetközi szervezetekben. Egy pályázati kiírás révén megkereste az Elnökséget egy cég, hogy a könyvtárosok és könyvtárak infokommunikációs fejlesztését célzó támogatást szereznének. Az Elnökség kérésére a milliárdos beruházás ezúttal a szakma és a könyvtárosok személyes eszközparkja (pl. tabletekkel való ellátás), ezáltal pedig személyes kompetenciájuk fejlesztését segítené. Fehér Miklós beszámolt a Székely Sándor és Somkuti Gabriella tiszteletére szervezett emlékülésről, valamint az MKE Vándorgyűlés szervezőivel történt egyeztetésről.

A decemberi elnökségi ülés tárgyalja a Pécs-Baranya Megyei Szervezet átalakulási szándékát, miszerint az MKE társult szervezeteként működ-

nének tovább. A kérdés *Alapszabály*ba ütközik. Egy szervezet csak megalakításról/megszűnésről, csoportjai sorsáról dönthet, tagjai kiléphetnek, másik szervezetbe átléphetnek. A társult szervezetek ugyanakkor bíróságon bejegyzett önálló szervezetek. A pécsiek a szervezet megszüntetésével felszámolják tagjaik MKE tagságát. Önálló bejegyzésükig (egy–másfél év) társulásról nem lehet szó. A pályázatokon való önálló induláshoz a közhasznúság kritérium, ezt élvezhették az MKE-n belül, az önállóan szerzett helyi források pedig eddig is helyben maradhattak. Egy 50–100 fős civil szervezet működési-, könyvelési költségei a hasznót elviszik.

A hozzászólások között szóba került az MKE alapítványa. A Nemzetvédelmi Egyetem megszűnése után az egyesület égisze alatt működő INKA képzéseiről az egyesületi honlap nyújt tájékoztatást hamarosan. Fontos tudni, hogy ezek a könyvtárosok hétéves továbbképzéseibe beszámíthatók. A szervezetek és szekciók által indított tanfolyamokról érkező híreket szintén közzétennék az mke.info.hu oldalon.

Tompa Zsoltné a soproni **Vándorgyűlés** előkészületeiről adott számot. **2014. július 16-19.** között kerül megrendezésre. A feladatokat és felelősöket meghatározták, kész az ütemterv, beérkeztek az árajánlatok, lefoglalták a szálláshelyeket. A Vándorgyűlésnek a Nyugat-Magyarországi Egyetem ad otthont. Minden a campus területére koncentrált (ülések, szállás, étkezés) - egymástól öt-tíz perc elérésre. Ettől csak a múzeumi szekció tér el programja miatt.

Terveznek 0. napi programot. A gyerekkönyvtárosok meglepetéssel készülnek. A soproni városi könyvtár száz éves évfordulója egyéb rendezvényekkel is kecsegtet. Az ingyenes szabadidős programok mellett több kirándulást szerveznek. Lesz erdei program, sportajánlat, de a soproni kórházzal fennálló kapcsolatnak köszönhetően egészségügyi szűrésekre (pl. vérnyomásmérés) is kínálkozik majd lehetőség. A kulturális programokhoz, műsorokhoz (sramli, komolyzene, tánc?) még várják az ötleteket, a regisztrációs csomag tartalma is kérdéses még. A szakmai programok a szervezeteken múlnak. A kiállítók, szponzorok listáját kiegészítették a helyi cégekkel. A kiállítást a Ligneumban rendezik.

A szállást jórészt az egyetem négy kollégiuma nyújtja, apartman jellegű vagy 2x2 ágyas, közös folyosós, WIFI-vel ellátott szobákkal. Ezt kiegészítik a városi szálláslehetőségek.

Az árak a kollégiumi elhelyezés esetében is tartalmazták a reggelit (3800–4400 Ft/fő/éjszaka). Az ebéd még desszerttel is ezer forint alatt lesz, a vacsora és a szombati étkezés lesz drágább. A baráti találkozó részvételi költsége ötezer forint. Hiányzik még a jelmondat. Mindez komoly szervezőmunka, amibe a hallgatókat is bevonják.

A tanácsülésen minden alkalommal bemutatkozik egy-egy szervezet. Ezúttal **Kucska Zsuzsa** mutatta be az 1973-ban alakult Gyermekkönyvtáros Szekciót, **Vasné Mészáros Katalin** pedig a Bács-Kiskun Megyei Szervezetet.

A **gyermekkönyvtárosok** túlterheltségük miatt nem tudnak egymással kapcsolatot tartani, holott fontos számukra a személyes tapasztalat, mások munkájának és a könyvtárvezetők véleményének megismerése a szakterületről. Csekély a publikáció a bel- és külföldi gyakorlatról, könnyen elszikkadnak az eredmények.

A szekció elmaradhatatlan résztvevője a Könyvfesztiválnak, a Vándorgyűlésnek. Évente konferenciát, a KTE-vel több közös programot szervez, büszke a Cimbora klubokra, országos gyermekrendezvényekhez csatlakozik. A határon túli kapcsolata jó, a könyvadományok gyűjtőhelye. Legutóbb a tanulók 16 óráig tartó iskolai foglalkoztatása – és ez által a gyermekeket is fogadó könyvtárak látogatottságának visszaesése – miatt ajánlást fogalmaztak meg a tanintézmények számára, hogy a könyvtári szolgáltatást építsék be ebbe az időtartamba.

Honlapjukon tájékoztató, nyitott blog és fórum, képtárház mellett a gyermekkönyvtárakba hívható előadók jegyzéke is megtalálható.

Komoly probléma, hogy a szekciónak csak 28 fizető tagja van, miközben honlapjukon és levelező listájukon 220 fő követi nyomon munkáját. Hogy ki, hova regisztrál, az elsősorban anyagi kérdés. A területi szervezetek felelőssége is felhívni a figyelmet saját tagjaik és a kollégák körében a szekció fontosságára.

A **Bács-Kiskun Megyei Szervezet** 1977-ben, a területi szervezetekre jellemző módon jött létre. Mára a községi könyvtárosok tagsága erősen megcsappant. Anyagiak mellett a távolság és a helyettesítés megoldatlansága okolható emiatt. Éves munkatervüket a tagság igényvizsgálata alapján állítják össze. A könyvtárak forráshiánya miatt a szervezet szervez megemlékezéseket, továbbképzéseket, tapasztalatcseréket, ha sikere-

sen pályázik. A külföldi utak mára más civil szervezetekkel összefogva utazási irodán keresztül szerveződnek. A belföldi tapasztalatcserék megyén kívül egy-egy új könyvtár és környezete, más kulturális intézmény megtekintésével nyitottak azok számára is, akik nem a tagjaik. A megyén belüli látogatások fontossága, hogy a KSZR feladatokat nem végzők is megnézhessék a fejlesztéseket. Kihívást a 20–30 évesek bevonása jelent a civil munkába. Motiváció a közösségért tett munka öröme lehetne.

Bazsóné Megyes Klára tájékoztatott a **szervezeti és működési szabályzatok** helyzetéről. Dr. Horváth Sándor Domonkos által készített minta minden szervezethez eljutott. Ezt kell kiegészíteni a helyi specifikumokkal. Az *Alapszabály*tól és az *Ügyrend*től nem lehet eltérni, a helyi és a központi EB-vel az elfogadás előtt mindenképpen ellenőriztetni kell. A központi SZMSZ az *Alapszabály* elfogadása után készül el, ahhoz csatlakoznak majd a szervezeteké és szekcióké, így lesz azokkal teljes.

Molnár Jánosné az **egyesület pénzügyi átalakulása** kapcsán elmondta, hogy folyik az alszámlák ügyintézése. A számlaszerződést a Titkárság köti meg, csak Budapesten lehet módosítani. Eddig nyolc szervezeté készült el és van bélyegzője, januártól mindenkinek rendelkeznie kell vele. A 2014. évi – a szervezetekével egységes – költségvetésben a tagdíjbevételeket tanácsos óvatosan kalkulálni.

A *Gazdasági-ügyviteli szabályzat* a napi gyakorlat tapasztalatai alapján kiegészítve és módosítva kerül majd ki a honlapra az *Ügyrend* mellé. Lesz külön *Pénzkezelési szabályzat* is. **Miszori Ildikó** és **Kosztya Adrienn**, az MKE-vel szerződött könyvelőiroda képviselői tájékoztattak az átalakulással összefüggő számviteli, gazdasági kérdésekben. Sajnos ahány szervezet, az annyiféle módon és nyomtatványon könyvel. Egyeztetésre került, hogy mi szükséges a szervezeti könyvelések átvételéhez, mit kell tartalmaznia az adószámok megszűnésével a pénzügyi zárásnak, a leltárnak és a mérlegnek – hitelesítve a helyi EB-vel. A számviteli beszámolót mindenütt el kell készíteni, ahogy eddig is. Választottak arra, hogyan kell kezelni az átállástól a bizonylatokat, a számlákat, a pénztárjelentést, mit, milyen nyomtatványon és formában kell vezetni és nyilvántartani. A házipénztár kezeléséről helyben kell rendelkezni szabályzat formájában.

Minden átkerül a központ nyilvántartásába, a szervezetek pénzét elkülönítve kezelik. A gazdasági önállóság helyben megmarad, csak a számviteli nyilvántartás lesz egy. Kifelé kell egységnek lenni az egyesületnek, hiszen az az *Alapszabály* mellékletében felsorolt szervezetekkel és szekciókkal egy jogi személy. Az átállás minden szervezetben többletfeladatot jelent, az új gyakorlathoz hozzá kell majd szokni.

Végezetül **Bazsóné Megyes Klára** arra hívta fel a figyelmet, hogy ne hagyja senki az utolsó pillanatra a Fitz-díjas könyvek jelölését. Már most lehet küldeni azokat a címetek, amelyek esztétikailag és tartalmukban esélyesek lehetnek.

Kedves Olvasó!

Az év utolsó számában megint két témával foglalkozunk. Az egyik egy remek válogatás, mely a könyvtáros kollégáknak is hasznos keresőket és jellemzéseiket mutatja be. Drótos László gyűjteményéből különféle, általános, tudományos és új generációs magyar keresőket ismerhetünk meg. A másik érdekességet Szilassi Andrea kolléganőm ajánlja, „Okostelefon applikációk egészségünk védelmében” címmel. Hasznos olvasást kívánok!

Vitéz Veronika, rovatgazda

Internetes keresőrendszerek és archívumok

**DRÓTOS LÁSZLÓ MUNKÁJÁBÓL
 VÁLOGATTA:
 VITÉZ VERONIKA**

Google:

A legnépszerűbb általános kereső a 2006-os adatok szerint 25 milliárd weboldalt, és 1,3 milliárd képet gyűjtött be és indexelt le. A jelenlegi mérete már közel járhat a [100 milliárdhoz](#), és 2008 közepén jelentették be a fejlesztők blogjában, hogy a link-index mérete elérte az [1 billiót](#), ami 1012, de ezek persze nem mind vezetnek egyedi weboldalakhoz. A text-index már jóval [100 millió Gigabyte](#) felett van és naponta több mint egy milliárd keresés történik benne. (A Google a nevét egyébként a googol szóról kapta 1998 szeptemberében, ami a 10 századik hatványát jelenti a matematikai szakzsargonban.) Ekkora adatbázisban való kereséshez már nagyon kifinomult keresőnyelv és felület kell, de tekintve, hogy a felhasználók többsége nem képzett információkereső, ezeket - amennyire lehet - elrejtjük előlük a Google és sok mindent automatikusan, a keresett szavakat "értelmezve" és a keresőkérdést átszerkesztve végez el a háttérben. Az egysoros keresőmező a

Google sikerének egyik fontos eleme volt, és a szolgáltatás ismertetője szerint még a gyakorlott használói is csak az esetek 5%-ban veszik igénybe az [Speciális keresés](#) űrlap által kínált plusz funkciókat. A keresőfelület kevésbé ismert lehetőségeiről ugyanitt az [Tippek a speciális kereséshez](#) alatt tájékozódhatunk, de egy jó összefoglaló van az angol [Wikipédiában](#) is. Érdemes a Google parancsnyelvét minél jobban memorizálni, mert gyorsabban és hatékonyabban tudunk úgy keresni (ebben a Speciális keresés felső sora is segít, ahol látjuk az összeállított keresőkifejezés operátorokkal és prefixekkel kiegészített parancsmódú változatát). Kevesen tudják például, hogy a * karakterrel teljes szavakat helyettesíthetünk (pl. az [allintitle:Google * search](#) kérdésre többnyire a Google különböző jelzőjű keresőszolgáltatásai jelennek meg). Sokáig - magyar nyelvű keresésnél - különösen nagyon hasznos volt a + operátor, amivel pontos keresést kérhettünk (így pl. a +koros és a +kórosteljesen más találatokat adtak), de ez a lehetőség 2011 októberében megszűnt a Google+ közösségi oldal miatt, helyette idézőjelek közé kell tenni a szót (vagy a pedig a találati lista bal szélén a Több eszköz alatt be kell kapcsolni a [Szó szerint](#) szűrőt). Ez a kis változás is jól jellemzi a Google keresőpolitikájának két jelenlegi trendjét: minél inkább a felhasználó helyett gondolkodni és egyre több [személyre szabott találatot](#) keverni a találati listába (személyre szabott hirdetésekkel együtt persze). Ilyen eszköz például

az [Autocomplete](#), mely a mások által beírt keresőkérdések és (amennyiben be vagyunk jelentkezve és az Internetes előzmények funkciót engedélyeztük) a saját korábbi kereséseink alapján ajánl fel javaslatokat az egysoros keresőmező vagy a toolbar használatakor, így egyrészt gyorsíthatjuk a kérdés bevitelét, mert elég csak néhány karaktert begépelni, majd választani a listából, másrészt időnként hasznos alternatívákat fedezhetünk így fel. Persze a "gépi intelligencia" mulatságos javaslatokat is produkál néha, például az [élet nagy kérdéseire](#). Hasonlóan a keresőkérdés beírásának gyorsítását szolgálja az [ellentmondásos sikertű Google Instant](#) funkció bevezetése, amit ha bekapcsolunk, már gépelés közben megjelennek az első potenciális találatok. A [GoogleAlert](#) szolgáltatással automatikus "témafigyelést" kérhetünk: a beírt keresőkérdésnek megfelelő új hírek, blogbejegyzések, weblapok, videók, könyvek címeit a rendszer naponta vagy hetente elküldi az e-mail címünkre. A Google találati listája már alapesetben is sok lehetőséget kínál (pl. automatikus fordítás, gyorsnézet vagy HTML nézet, weblapok előnézete, tárolt változat (cache), +1 ajánlás), de bal szélső sávban további beállításokat és szűrőket is kérhetünk. A találati lista tetején megjelenő Nagyjából ... szám egy nagyon közelítő érték (a gyorsabb válasz kedvéért a keresőszavak indexbeli gyakorisága alapján becsli meg a rendszer, vagyis nem azt számolja meg, hogy ténylegesen hány weblapon fordulnak elő), és valójában csak a legjobbnak ítélt 1000 tételt keresi ki, majd ezekből a nagyon hasonlókat törli, továbbá egy site-ról csak néhány találatot ad vissza, így a végső, végiglapozható eredménylista mindig ezer alatt van. A központi kereső mellett a Google-t "honosíthatjuk" is: a [Google Custom Search](#) oldalon egy olyan keresődobozt

állíthatunk be, amely csak az általunk megadott site-okon keres, a [Google Desktop](#) programot telepítve pedig a saját gépünkön is ugyanúgy - és csaknem olyan gyorsan - tudunk megtalálni bármit, mint a weben (a program támogatását 2011 szeptembere óta nem folytatják). Érdekes még a [Google Toolbar](#)-t is kipróbálni, mert néhány hasznos kényelmi szolgáltatást tartalmaz. A cég az utóbbi időkben a mobil ([Google Mobile](#)) és a közösség-alapú ([Search, plus Your World](#)) keresések területére is kiterjesztette a szolgáltatásait. A még kísérleti fázisban levő vagy csak szórakoztató újdonságokról a hasznos tudnivalókkal is szolgáló [Inside Search](#) oldal [Playground](#) menüpontja alatt értesülhetünk.

Yippy Search:

Az eredetileg pittsburgh-i székhelyű és Clusty névre hallgató metakereső 2004-ben indult a Vivísimo cég technológiájára alapozva; majd a szolgáltatást 2010 májusában felvásárolta a floridai Yippy Inc. vállalat. A Yippy Search több webes keresőgépet (pl. Bing) és információforrást (pl. New York Times) kérdezi le és az eredményeket - a duplumok kiszűrése után - összefésüli és csoportosítja, vagyis klaszterezi. (A klaszterezés logikája a Remix gombra kattintva megváltoztatható.) Ezek a csoportok azután további alcsoportokra oszlanak (a kék + gombokra kattintva) és ezekből válogatva a felhasználó egyre relevánsabb eredményeket kap, melyekhez további hasonlókat kérhet (Search for more results like these). Egyszerre csak néhány száz tételt mutat meg a rendszer, vagyis megkíméli a felhasználót a tízezres vagy milliós találati listák által okozott frusztrációtól - aki amúgy sem szokott 2-3 találati oldalnál többet megnézni. Hogy az éppen kiválasztott klaszter mely forrásokból és mennyi találatot tartalmaz, azt

a details feliratra illetve a sourcesfültre kattintva tudjuk megnézni; a sites fül alatt domain nevek, a time alatt pedig évek szerint böngészhetjük az eredményhalmazt. Minden találat mellett négy szürke ikon van: az első új ablakban/fülön nyitja meg az adott weblapot; a második (kis nagyító képe) ugyanezt a találati listán belül teszi meg, egyfajta "gyorsnézetet" nyújtva így; a harmadikkal megnézhetjük, hogy az adott találat mely klaszter(ek)ben fordul elő - ezeket ugyanis átszínezi a bal oldali hasámban; a negyedikkel pedig a nemkívánatos oldalakat jelezhetjük (a kereső adatbázisa több szempontból is cenzúrázott). A Yippy-vel nemcsak weblapokat, hanem híreket, képeket, blogokat, állásajánlatokat, termékeket stb. is kereshetünk, erre külön szűrők szolgálnak az oldal tetején - sőt a preferences alatt magunk is összeállíthatunk továbbiakat (természetesen csak a rendszer által lekérdezett forrásokból). A Google-szerű, mindent egyben láttató találati listákhoz képest a klaszter-technológia lényegesen hatékonyabb olyankor, amikor nem egy konkrét információt keresünk, hanem egy témában szeretnénk elmélyedni és megtalálni az azzal kapcsolatos néhány tucat igazán fontos forrást. A Yippy keresője [eszköztárként](#) is beépíthető a böngészőnkbe, néhány ügyes funkcióval (pl. mini-módban a Google mellett másodlagos keresőként használhatjuk). Van továbbá tabletre és mobiltelefonra, sőt [Wii játékgépre](#) optimalizált keresőfelülete is.

Érdekes még a kísérleti állapotú fejlesztések közt a [Yippy Cloud Creator](#), mellyel címkefelhőt készíthetünk egy általunk megadott keresőkérdés klasztereiből, és bemásolhatjuk azt a weblapunkba vagy blogunkba. Így "előregyártott" kereséseket kínálhatunk fel különféle felhasználói csoportoknak, akik az őket érdeklő címkére kattintva megkapják a klaszterbe tartozó találatok aktuális listáját a Yippy-től.

Picsearch:

A 2000-ben alapított svéd vállalkozás a világ egyik legnagyobb képkeresőjét működteti az interneten. Jelenleg már több mint 3 milliárd kép adatait gyűjtötték be a webról és tették visszakereshetővé. Ebben számban a nagy képmegosztó (pl. Flickr) és más közösségi oldalak (pl. Facebook) képanyaga nincs is benne, mert a Picsearch ezeket nem indexeli. Ugyan maga a felület nem sok opciót kínál és a keresőnyelv szintaxisa is kimerül a + (kötelező szó) és a - (kizárandó szó) jelek használatában, de a szabadalmazott - és több más keresőcégnél is eladott - technológiájának köszönhetően a találatok többnyire relevánsak, mert szigorúbban szűr a kb. egy időben indult [Google Images](#)-nél (az adatbázisa egyébként is erősen cenzúrázott). A bélyegképek gyorsan megjelennek, és ha valamelyikre rákattintunk, akkor egy osztott képernyőn egyszerre látjuk a kép adatait és az eredeti weblapot, ahonnan származik. A bal szélső sávban néhány szűrővel tovább szűkíthetjük a találati halmazt (animációk és arcok, színes vagy fekete-fehér képek, álló/fekvő téglalap- vagy négyzet-alakúak, illetve különféle méretűek). A találatokat tartalmazó táblázat tetején további kifejezéseket is ajánl a rendszer a keresés pontosításához, sőt azt is lehetővé teszi, hogy a keresőkérdésünket a leindexelt weblapok szövegében is lefuttassuk.

Hasznos, bár az oldal alján eléggé eldugott, az [Image Directory](#), ahol több ezer témakörből válogathatunk. A Picsearch keresőjét is beépíthetjük [eszköztárként](#) a böngészőnkbe. További képkeresők egy viszonylag friss listáját találjuk [Phil Bradley honlapján](#).

Europeana:

Az "Európai Digitális Könyvtár" néven is emlegetett szolgáltatás 2008. november 20-án nyílt meg, azzal a céllal, hogy egy helyen tegye

elérhetővé az európai uniós országok kulturális és tudományos jellegű digitális dokumentumainak minél nagyobb részét. A Europeana az [OAI protokollt](#) használja arra, hogy összegyűjtse a különböző digitális gyűjtemények (rendszerint [Dublin Core](#) alapú) metaadatait - tehát magukat a dokumentumokat nem gyűjti be és nem indexeli le, mint a szokásos webkeresők, hanem csak azok leíró adatait, majd pedig linkekkel kapcsolja hozzájuk a dokumentumokat az őket szolgáltató eredeti szerverekről.

Mivel jelenleg csak a partnerként csatlakozott közgyűjtemények - rendszerint gondosan elkészített - rekordjait "aratja le", ezért nagyon értékes találatokat ad - igaz jóval kisebb halmazból mint az általános webes keresők. 2012 elején a katalógus már több mint [20 millió dokumentum](#) adatait tartalmazta. (Keresőkérdésnek egy *-ot beírva lekérhetjük az aktuális számot és a bal oldali hasámban ezek megoszlása is látszik.) A kínálat a könyvtárak, levéltárak, múzeumok és audio-vizuális archívumok gyűjtőkörét tükrözi, nagyrészt már nem jogvédezt, régi anyagok közt lehet itt válogatni. A keresőfelület 26 nyelven áll rendelkezésre, köztük magyarul is (bár nincs minden rendesen lefordítva). Az egysoros kereső valamennyi fontos adatmezőben keres, így meglehetősen "zajos" találatokat ad. Pontosabb lesz az eredmény, ha prefixeket használunk a szavak előtt: ezekről és a keresőnyelv néhány egyéb képességéről a help [Searching Europeana](#) fejezete tájékoztat, de csak töredékesen (nem említi pl. a címre való keresés és a csonkolás lehetőségét, pl.

title:rákóc*). Érdeemes azt is észben tartani, hogy mivel a metaadatok eltérő adatstruktúrákat használó forrásokból származnak, különféle nyelven íródtak és különböző részletességűek, ezért sokféle módon kell próbálkoznunk, mire azt mondhatjuk, hogy nagyjából minden releváns tételt megtaláltunk, vagy hogy biztosan nincs meg az adatbázisban az, ami után kutattunk. (Egyes indexeknél - pl. a földrajzi nevekénél - ugyan van már automatikus fordítás, így a keresőkérdésünket bármilyen EU-s nyelven beírhatjuk, de pl. a nevekénél nincs, így a liszt ferenc és a franz liszt keresések egész más találati halmazt adnak.) A találati listánál nyelv, ország, dátum, jogi státusz, szolgáltató és dokumentumtípus (szöveg, kép, videó, hang) szerint lehet tovább szűkíteni a halmazt.

Van továbbá egy [Timeline](#) nevű nézet is, amely időskála mentén mutatja a találatok képeit. Az egyes dokumentumok adatlapjain a View item felíratra kattintva jutunk el az eredeti szolgáltató intézmény megfelelő weboldalára, ahol - jó esetben - megnézhetjük azt (nem minden digitális dokumentum érhető el nyilvánosan teljes terjedelemben). Ha regisztráljuk magunkat, akkor a [My Europeana](#) menüpont alatt belépve lehetőségünk van elmenteni kereséseket, illetve a számunkra fontos tételeket könyvjelzővel vagy címkékkel ellátni. A [ThoughtLab](#) oldalon a fejlesztés alatt levő projektek között egy [szemantikus keresőt](#) is kipróbálhatunk, melynek adatbázisa jelenleg három múzeum mintegy 140 ezer képét tartalmazza, és a találati eredményeket képes klaszterezett formában megjeleníteni, illetve diagramokat készíteni az eredményhalmaz adataiból.

Internet Archive:

Az 1996-ban San Francisco-ban alapított non-profit szervezet a weblapok tartalmának indexelése vagy a digitális dokumentumok metaadatainak összeszedése helyett a weboldalak

és dokumentumok tényleges begyűjtését és archiválását választotta céljának, hogy egy "Internet Library"-t építsen belőlük. A web aratását az [Alexa](#) cég végzi számukra, onnan veszik át és jelentetik meg a [Wayback machine](#) nevű

szolgáltatásukban,

legalább 6 hónapos késéssel. Emellett más szervezetekkel - köztük tömeges digitalizálást

végző könyvtárakkal - is együttműködnek, valamint magánszemélyek feltöltéseit is elfogadják, így a jelenleg mintegy 150 milliárd lapot tartalmazó web-archívum mellett egy 3,2 milliós szöveggyűjteményt, egy 615 ezer tételes filmarchívumot, valamint kb. 1,2 millió hangfelvételt és élő koncertfelvételt, és több mint 37 ezer féle szoftvert is szolgáltatnak. (Sőt, [tavalyi hírek szerint](#) már a "veszélyeztetett" analóg dokumentumokat is elkezdtek gyűjteni.)

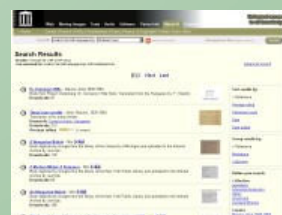
A web-archívum már 2,4 petabyte méretű és havonta több mint 20 terabyte-tal növekszik. (Az IA teljes digitális "könyvtára" 5.8 petabyte-ot foglal el.) A Wayback machine segítségével olyan tartalmakhoz is hozzáférhetünk, amelyek már régóta eltűntek az "élő" webről. Sajnos csak URL cím szerinti keresés van, magukban a weblapok tartalmában nem tudunk keresni - bár ezt a lehetőséget évek óta ígérik az IA működtetői. Mivel a központi archive.org szerver néha leterhelt és lassú válaszidőket produkál, ezért érdemesebb lehet az International School of Information Science [gépén levő részleges másolatot](#) használni, amely az 1996-2007 közötti mentéseket tartalmazza.

Könyvtári szempontból különösen érdekes az IA [digitális könyvgyűjteménye](#), amely a legnagyobb digitalizáló projektek (pl. a Google, a Microsoft, vagy a Yahoo által szponzorált programok, illetve a Universal Library Project/Million Books Project vagy a Project Gutenberg) anyagát teszi együtt kereshetővé és

letölthetővé (köztük sok magyar vagy magyar vonatkozású könyvet is). Az egysoros gyorskereső mellett itt is van egy [Advanced Search](#) űrlap, amivel bármilyen metaadatra rákereshetünk (teljes szövegű keresés itt sincs). Viszont mivel a könyvek sokféle forrásból származnak, ezért számításba kell venni, hogy a metaadatok is nagyon vegyesek: eltérő mezőket használnak az egyes gyűjtemények, ill. eltérő teljességgel és módon töltik ki ezeket. Emellett a betűhibák is gyakoriak, pl. a magyar karaktereknél, ezért érdemes többféle módon is próbálkozni és kihasználni az [Apache Lucene keresőnyelv](#) lehetőségeit.

A találati listákat többféle módon szűrhetjük és csoportosíthatjuk, és néhány további opció is megjelenik a képernyő jobb szélén (célszerű például a Turn off thumbnails-re kattintva kikapcsolni a kis animált képek megjelenítését, mert ezek eléggé lelassítják a nagyobb listák böngészését).

Ha kiválasztunk egy tételt, akkor megnyithatjuk (Read Online menüpont) vagy letölthetjük azt, a részletes leíró adataitól

balra eső sávban felsorolt formátumokban: rendszerint PDF és DjVu, valamint különféle e-book formátumok, illetve egyszerű OCR-es text (ez utóbbit a Google le szokta indexelni, úgyhogy a site:www.archive.org/stream opcióval lehet azért a teljes szövegben is keresni, ha nem is olyan kényelmesen, mint a [Google Books](#)-nál). A képdokumentumokat tartalmazó PDF és DjVu verziókban is van általában OCR-es szövegréteg, így ezeken belül is lehet keresni.

Az All Files: HTTP feliratra kattintva még további fájlokhoz is hozzáférünk: pl. eredeti masterképek JPEG2000 (JP2) formátumban, ill. MARC és XML formátumú metaadatok.

Néhány további típusú kereső csak az említés szintjén:

A **Blekk** egy slashtag-alapú kereső, vagyis a keresőkérdésünket előregyártott vagy a felhasználók által definiált címkék (egy / jel után írt szavak) segítségével szűkíthetjük le adott témakör alá besorolt website-okra, így egyrészt pontosítani lehet a többjelentésű szavakat, másrészt kiszűrhetők a spam-oldalak. • Az ausztrál **Lexxe** 2011 szeptemberében indította el béta-változatban újszerű keresőjét, ami "szemantikus kulcsokat" használ, vagyis olyan kulcsszavakat is beírhatunk a keresőkérdésünkbe, amelyek mögött egy lexikon/tezaurusz van, így a rendszer ezt a tudást felhasználja a releváns weboldalak kiválasztásához, továbbá a találati listában a szavak kiemeléséhez és egy összefoglaló táblázat készítéséhez. Jelenleg 500 ilyen szemantikus kulcsból választhatunk, ami nem sok, és a leindexelt weboldalak száma (322 millió) is eltörpül a nagy keresőgépek adatbázisától, de a koncepció tesztelésére már alkalmas. • A keresőszolgáltatások egy másik speciális fajtája a "real time" keresés, vagyis az éppen a hálózatra kerülő tartalmak néhány percen belül való visszakereshetővé tétele. Ezek legszebb példája a 2010 nyarán sajnos leállított Collecta volt, egy évvel később pedig a Google Realtime szüneteltetését is bejelentették. Jelenleg a **Bing Social** és a **Twitter** keresője használható leginkább valós idejű keresésekhez. Utóbbinak egészen kifinomult nyelve van, operátorokat és különféle szűrőfeltételeket is használhatunk. A találatok persze önmagukban ritkán érdekesek (140 karakterbe kevés információ fér bele), de a bennük szereplő linkek illetve ez őket közzétevő emberek követése hasznos lehet. • És végezetül még egy érdekes megoldás: a **Joongel** egyfajta közös keresőfelület

különféle kategóriákban (pl. referenz, hírek, zene, vásárlás) a 10 legjobb keresőrendszer lekérdezésére. Miután beírtuk a kérdésünket, egy-két kattintással váltogathatunk az információforrások között, így sokkal könnyebb és gyorsabb több keresőben is megnézni egy témát (köztük olyanokban is, amelyekről eddig nem is tudtunk).

Tudományos keresők

Könyvtárosi szempontból különösen fontosak azok a webes keresőgépek, amelyek a web és a mélyweb értékesebb részére: a szakmai és tudományos tartalomra, publikációkra koncentrálnak. Természetesen keresési pontosságban nem érik el azt a szintet, amit a professzionális, előfizetéses online adatbázisszolgáltatók (pl. Dialog, EBSCO) nyújtanak, de az általános webkeresőknél jóval relevánsabb eredményeket szolgáltatnak szakirodalmi jellegű kereséseknél, és az ingyenes tartalmak mellett adott esetben a fizetős forrásokba mutató mélylinkeket is felkínálnak, amelyeket követve a felhasználó a teljes szövegű dokumentumig is eljuthat - amennyiben a könyvtára előfizető és az illető bejelentkezett a könyvtár információs rendszerébe (vagy könyvtári gépet használ). Fontos az is, hogy mivel ezek a keresők sokféle forrásból (pl. open access folyóiratokból, bibliográfiai adatbázisokból, kiadói katalógusokból, intézményi repozitóriumokból, sőt magukból a publikációk irodalomjegyzékéből is) gyűjtik az adatokat, ezért ezek részletessége nagyon egyenetlen és sokféle írásmód előfordulhat bennük. Ezért például ha szerzőnévre vagy folyóiratcímre keresünk, akkor érdemes többféle módon - pl. különböző rövidítésekkel - is próbálkozni, hogy biztosan megtaláljunk minden publikációt. Hasonló okból a dátumra való szűkítéssel óvatosan kell bánni, mert nem minden esetben van megadva publikálási év, vagy a keresőgép elemzője nem mindig tudja azt megtalálni, így fontos találatokat elveszíthetünk.

És viszonylag gyakoriak az egyéb elemzési hibák is - főleg a strukturálatlan HTML oldalakból és PDF fájlokból kigyűjtött adatoknál -, továbbá a hivatkozási számát is kritikával kell kezelnünk, mert az automatikus módszerek nem megbízhatóak a publikációk beazonosításában sem.

Google Scholar:

Az egyik legnagyobb tudományos és jogi kereső a weben, mely 2004 novemberében indult. Saját digitalizálási programjának és a nagy kiadókkal valamint könyvtárakkal való együttműködésének köszönhetően értéknövelt szolgáltatást tud nyújtani más hasonló szolgáltatásokhoz képest. Az egysoros kereső a Google általános keresőjéhez hasonló, de itt az intitle: vagy allintitle: prefix

mellett author: előtagot is használhatunk, így szerzőre is tudjuk korlátozni a keresést (a neveket idézőjelek közé érdemes írni, és a keresztnévet csak rövidíteni, pl. [author:"p jacso"](#).) Az [Advanced Scholar Search](#) űrlapon jóval több opció közül választhatunk, különösen ha az angol felületre váltunk, mert a magyarított verzió nem teljesértékű. A legfontosabb lehetőség, hogy a keresést 7 nagy témakörre (egyszerre akár többre) is korlátozhatjuk, ami nagy segítség olyan fogalmaknál, amelyek több tudományterületen is előfordulnak eltérő értelemben (bár ezzel találatokat is veszíthetünk, mert nem minden forrás vagy cikk van témakörbe sorolva). Érdemes még a Scholar Preferences menüpontot is megnézni (a fogaskerék ikonra kattintva), mert itt adhatjuk meg, hogy milyen nyelvű publikációkat keresünk, hogy tagjai vagyunk-e valamelyik könyvtárnak, amely részt vesz a Google Scholar Library Links együttműködésben (ez esetben hozzáférhetünk a fizetős full text tartalmakhoz is - bejelentkezés után), illetve hogy szeretnénk-e a számunkra fontos publikációk adatait valamilyen

bibliográfia-kezelő rendszerbe importálni (pl. Endnote, BibTeX, RefWorks), mert ez esetben a találatok alatt megjelenik egy erre szolgáló link. A találatokat a Scholar igyekszik a tudományos szempontokhoz hasonlóan rendezni: az absztrakt és a teljes szöveg (amennyiben elérhető) elemzése mellett előrébb helyezi azokat a publikációkat, amelyeket gyakran idézett szerzők írtak, vagy rangos folyóiratokban jelentek meg, és amelyekre sok hivatkozás történt a szakirodalomban. A Related Articles linkre kattintva a keresőrendszer hasonló tartalmú dokumentumokat mutat, így könnyen tovább bővíthetjük a találatok halmazát, ha sikerült legalább egy igazán releváns tételt találnunk. Ez esetben a sorrendezést - az egyes dokumentumok saját fontossága mellett - az is befolyásolja, hogy mennyire hasonlítanak a kiindulásként használt publikációra. Ha egy publikáció teljes szöveggel nyilvánosan hozzáférhető, akkor a Google Scholar a jobb oldali sávban közvetlen letöltési lehetőséget kínál föl (ezt néha a [CITATION] típusú találatoknál is megteszi, aminek az lehet az oka, hogy ugyan eredetileg csak hivatkozásként találta meg az adott dokumentumot valamilyen irodalomjegyzékben, de azután más forrásból a teljes szöveget is hozzárendelte). Hogy egy publikáció adatait hányféle helyen találta meg a keresőgép, azt az All ... versions linkre kattintva nézhetjük meg. A Cited by... link pedig azokat a dokumentumokat listázza ki, amelyek az illető publikációra hivatkoznak (ezek szintén érdekesek lehetnek a keresgélő felhasználó számára is). A szerzők [saját profilját](#) is létrehozhatnak maguknak, ezen az oldalon hasznos statisztikák és kontakt címek találhatók, valamint a szerző munkásságának követésére is lehetőségünk nyílik.

Scirus:

Az Elsevier cég által működtetett szolgáltatás 2001 áprilisában indult és

egy dodonai látnokról kapta a nevét. Saját ismertetője szerint a web legnagyobb tudományos keresője, jelenleg több mint 460 millió tételt tartalmaz az indexe (ebben nem csak full text anyagok vannak), és a forrásai közt a tudományos folyóiratok mellett tudományos honlapok, tananyagok, preprint archívumok, repozitóriumok és szabadalmi adattárak is vannak, és átvesz adatokat a Scopus-tól: az Elsevier előfizetős absztrakt- és idézettség-adatbázisából is. Itt is az [Advanced search](#) alatt látjuk a rendszer valódi lehetőségeit (bár még itt sem mindet). Sokféle szűrési lehetőségből választhatunk (típus, formátum, forrás, téma, dátum), de sajnos a teljes szöveggel elérhető publikációkra nem korlátozhatjuk a keresést. A gyorskeresőben + és - jeleket használhatjuk egyes szavak kötelező előírására illetve letiltására; kifejezéseket idézőjelek közé írhatunk; továbbá * és ? joker karaktereket is megenged a keresőnyelv. A fontosabb mező-prefixek: au: (szerző), ti: (cím), jo:(folyóirat), ke: (kulcsszó). Az információforrásokat három csoportba sorolja a Scirus: Journal sources(előfizetési és nyílt tudományos folyóiratok), Preferred web (komolyabb tudományos archívumok, repozitóriumok), Other web (egyetemek és tudósok honlapjai, konferencia-oldalak, céges site-ok, tudományos hírforrások). A találati listák ezen háromféle típus, valamint formátum szerint is tovább szűrhetők. A keresés pontosításához a rendszer további kulcsszavakat (refine your search) és hasonló találatokat (similar results) kínál fel. A találatok fontosság és dátum szerint rendezhetők - előbbit a Scirus a keresett szavak előfordulási gyakorisága és a dokumentumra mutató linkek számának kombinációjából számítja ki. A metaadatokat nem használják a súlyozáshoz, mert azok manipulálásával befolyásolni lehetne a sorrendet. A kijelölt rekordokat elmenthetjük a Scirus szerverére (max. 25 tételt, melyek ezután a Saved results linkre kattintva nézhetők meg), vagy elküldhetjük e-mailben, továbbá exportálhatjuk a bibliográfia-kezelő szoftverek

többsége által támogatott RIS (Research Information Systems) formátumba. A Scirus-nak is van könyvtári partnerprogramja, így ha bekapcsoljuk ezt a funkciót a Preferences alatt, akkor a könyvtári azonosítónkkal hozzáférhetünk az előfizetős cikkadatbázisok rekordjaihoz is.

OAIster:

A Mellon Alapítvány által támogatott projektet 2002-ben indította a University of Michigan Libraries, 2009-től pedig az OCLC-vel (Online Computer Library Center) együttműködve, annak a WorldCat rendszerbe integrálva üzemel tovább ez a szolgáltatás. Ahogy a neve is utal rá, ez a kereső az [OAI-PMH](#) szabvány szerint begyűjthető metaadatokra épül, és 2010-ben már több mint 25 millió rekordot tartalmazott az adatbázisa, melyek 1,100-nál is több forrásból, nyílt archívumból (köztük a MEK-ből is) származnak. A dokumentumtípusok közt digitalizált és eleve digitálisan született könyvek, cikkek, disszertációk, kutatási jelentések, képek, hangfelvételek, videók, adatgyűjtemények és honlapok egyaránt találhatók. Az [Advanced Search](#) alatt szerző, cím, kulcsszó mellett kiadó, témakör, típus, formátum, dátum és még néhány egyéb adatmező segítségével állíthatjuk össze a keresőkifejezésünket. A gyorskeresőben a mezőnevekre prefix-ekkel hivatkozhatunk, ezek listája [ebben a táblázatban](#) látható. De itt is számításba kell venni azt, hogy mivel az OAIster indexe nagyon sokféle forrásból származik, ezért az adatmezők tartalma és kitöltöttsége erősen szóródik. A találati lista mellett balra formátumok, szerzők évek, nyelvek stb. szerinti szűkítési lehetőségünk van, és a találatok sorrendjét is átállíthatjuk (fontosság, szerző, cím és dátum szerint). A listákból kijelölt tételek, valamint a keresőkérdések elmenthetők (amennyiben van ingyenes WorldCat accountunk), vagy megoszthatók másokkal. A

metaadatok ki is exportálhatók különböző szabványos formátumokban. Az OAIster digitális forrásgyűjteménye az OCLC FirstSearch és WorldCat Local szolgáltatásaiból is elérhető, jó példaként a hagyományos könyvtári adatrekordok és az online publikációk metaadatainak együttes kereshetőségére.

Újgenerációs magyar keresők

A három "klasszikusnak" számító hazai keresőgép, a [Heuréka](#), a [Góliát](#) és az [ok.hu](#) mellett 2010 elején szinte egy időben két új magyar fejlesztésű webkereső is megjelent (az azóta már meg is szűnt [Szörcs](#) és a jelenleg éppen átépítés alatt álló [Bluu](#)), a valamivel korábban indult [Miner](#), a [Johu](#) (amely PolyMeta néven is futott egy ideig) és a [RichPOI](#) után, valamint bemutatták az azóta már nemzetközi sikereket is elért [iGlue](#) szemantikus keresőrendszert. A hazai webes keresőgépek közt van, amelyik saját robotot működtet az oldalak begyűjtésére, mások a nagy külföldi rendszerek indexeit kérdezik le. A beépített magyar nyelvi eszközök (pl. szótövezés, beszédfelismerés) mellett speciális kiegészítő funkciókkal, a találatok relevánsabb sorbarendezeésével és újfajta megjelenítésével próbálnak minél több felhasználót - és ezzel együtt persze hirdetőt - magukhoz csábítani. Bár teljesítményben, kiterjedésben nem versenyeznek a Google, Yahoo, Bing hármassal és a hosszabb távú fennmaradásuk is bizonytalan, de a magyarországi sajátosságokhoz való optimalizálásuk és újszerű megoldásaik miatt érdemes kipróbálni és esetleg alternatív eszközként használni vagy a laikusabb könyvtárhasználóknak ajánlani őket.

Érdemes elolvasni az Origo [összehasonlító tesztjét](#) is.

Miner:

A Bárházi András (a [webakademia.hu](#) bloggere) által vezetett projekt egy automatikus hírportál és egyben egy vertikális kereső, mely 2006-ban blogkeresőként indult, de idővel és időnként a webkettes világ más szegmensei: pl. videómegosztó helyek, fórumok, Twitter/Csrip, Buzz! is kereshetők lettek vele, sőt néhány éve a teljes magyar web is (korábban a Bing, 2009 végétől pedig egy ideig a Szörcs adatbázisára épülve). A felület 2009-2010-ben jelentősen megújult, azóta viszont nem olvasható új hír a [fejlesztők blogján](#). A Miner blogkeresője kategóriák szerint is szűkíthető, ami különösen hasznos,

ha például [recepteket](#) vagy [könyveket](#) keresünk (egész más találatok jönnek így pl. aparadicsom kérdésre). Míg a webes keresőkkel az emberek inkább tényeket/adatokat próbálnak megtalálni, a blogkeresők a vélemények és az aktuális trendek/témák megtalálására és áttekintésére jók. A Miner 2011 áprilisában több mint 362 ezer blog mintegy 25 millió bejegyzésében keresett. A keresőt a pusztán növekedés mellett szemantikus irányban is fejlesztették: a rendszer megpróbálja értelmezni a beírt keresőkérdéseket, és felismerni, hogy a beírt szó pl. név vagy cím, vagy hogy milyen fogalomkörhöz tartozik, és ezt az információt felhasználni a források lekérdezéséhez, illetve a legjobb találatok összeválogatásához.

Johu:

A kereső egyik fejlesztője Jóföldi Endre, aki emellett a [Kereső Világ](#) blog szerzője és az ő cége készítette többek közt a National Institutes of Health Library számára a [First Step](#) nevű metakeresőt illetve az Elseviernek a [HealthMash](#) szemantikus keresőgépét. A Johu, ahogy a neve is utal rá, a Yahoo! keresőjének

indexére épül, de a nyelvi elemzőbe beépítették a témában élenjáró MorphoLogic eszközeit (pl. a magyar szótövező algoritmust).

A kereső másik jellemzője a legjobb 50 találatból klaszterezett "tartalomjegyzék" a bal oldali hasámban, amely grafikus nézetre is átváltható, és segít az áttekintésben, a kérdés pontosításában, vagy további keresőszavak megtalálásában (pl. [mobil televíziózás](#)) Sajnos a kiválasztott kategórián belül további találatok kérésére nincs lehetőségünk, a megfelelő kulcsszavakat nekünk kell átmásolnunk a keresőmezőbe, ha azokra szűkítve szeretnénk újabb 50 találatot lekérni. A találati listákban előnézetet is kérhetünk a kis nagyító ikonokra kattintva. A [Johu keresődobozát](#) saját honlapunkba vagy blogunkba is beágyazhatjuk.

Bluu:

A 2010-ben bemutatott rendszer az addigi legfejlettebb hazai webkereső volt, komoly szövegértelmező képességekkel és sokféle speciális funkcióval. A szövegelemző modul a rendhagyó eseteket, a szinonimákat és asszociációkat (kapcsolódó fogalmakat), továbbá egy határig az elgépeléseket is kezelte. Képes volt a természetes nyelven beírt kérdések értelmezésére is, valamint voltak benne bizonyos előre definiált "mondatszerkezetek" a leggyakoribb kérdéstípusokra: pl. Szeged Budapest vonat, servus magyarul, android mobil hírek, legalább 20 gigás pendrive 10 ezer forintig, képek Szabó Magdáról.

A Google által bevezetett PageRank értékelést kiegészítették egy CSS elemzésen alapuló minősítéssel is: így nagyobb súlyt kaptak azok a találatok, ahol a keresett szavak az oldal elején, a görgetési határ fölött, kiemelt pozíciókban (pl. címben) fordulnak elő. A rendszert 2012

elején újratervezés miatt leállították, és bár jelenleg már ismét működik, de egyelőre csak minimális funkcionalitással.

Mindroom:

A Digital Native Kft. rendszere automatikus beszédfelismeréssel teszi lehetővé a hang- és videóállományokban való keresést, ami a népszerű szövegalapú webkeresők számára egyelőre megoldhatatlan feladat (különösen magyar nyelven). A [felismerés pontossága](#) 20 és 95% között van, az előzetes tanítástól és más tényezőktől függően, de még egy gyengébb felismerés is több, mint a semmi.

A szolgáltató által biztosított tárhelyre is feltölthetők a médiaállományok, de egy API-n keresztül külső szerverről is meghívhatók a felismerő, címkéző és kereső funkciók. A cég jelenleg egy híradókereső szolgáltatást biztosít nyilvánosan a [mindroom.hu](#) címen, ahol 5 hazai televízió és 1 rádió hírműsoraiban tudunk keresni egy hónapra visszamenően. Használhatók az AND, OR és - (NOT) operátorok; kifejezések keresésére idézőjelet, betűk helyettesítésére pedig kérdőjelet ill. csillagot kell beírunk. A találatok relevancia/előfordulási gyakoriság szerint vannak rendezve. A kiválasztott felvétel néhány másodperccel a keresett szó első előfordulása előtt indul, illetve lehetőségünk van az adott felvételen belül is továbbkeresni. Regisztráció után ingyenes [témafigyelést](#) is rendelhetünk.

Forrás:

Drótos László:

Internetes keresőrendszerek 1.

<http://mek.oszk.hu/~mekdl/keresok2012/index.htm>

Okostelefon applikációk egészségünk védelmében

SZILASSI ANDREA

Az előző lapszámban már foglalkoztunk okostelefon alkalmazások bemutatásával. Ebben a hónapban ismét innen merítem témámat. Ugyanis akárcsak az idegenvezető *Guide@Hand*, ez is valami olyan pluszt nyújt a telefon használójának, amit PC-vel vagy lappal nem lehetséges ilyen mértékben hasznosítani. Mindenekelőtt azonban lássuk a mindkét platformon elérhető sajátosságokat!

A www.webbeteg.hu egy orvos csoport által működtetett webhely, amely 4 év alatt négyszer vitte el az *Év honlapja* díjat a webhelyek versenyében. **Orvos válaszol** rovatában közel 100 szakorvos, pszichológus és jogász szakértő áll rendelkezésre az ingyenes tanácsadáshoz. **Elmondható tehát, hogy ez a portál az egészségügyi ismeretterjesztés hiteles és elismert forrása, fóruma.** Ízelítő a webhely tartalmából: *gyakran frissülő ismeretterjesztő cikkek, betegséglexikon, tünetellenőrző, kalkulátorok, térképes egészségügyi szolgáltatáskereső az egész ország területére, patikák, defibrillátort tartó helyek*, stb. Okostelefonra kifejlesztett applikációk közül hármat ismertetek részletesebben, kettőt csak röviden.

Webbeteg app

Az alkalmazásban a honlap cikkei internetkapcsolat alatt tudjuk olvasni, más részek viszont offline is elérhetők. A hírlevél érdeklődési kör szerint testreszabható. Megjelölhetjük kedvencként a fontos

tartalmúnak ítélt cikkeket, hogy később bármikor, könnyedén elővehessük ismét azokat.

Tünetellenőrző menüjében testtájanként megjelölve kaphatunk információkat, hogy az adott területen milyen típusú rendellenes működés, probléma fordulhat elő. A választások során egyre közelebb kerülünk panaszaink kiváltó okához. Lehetséges további tüneteket is beírni az alkalmazásba. A folyamat végén eljutunk a lehetséges betegség megnevezéséig. Internetkapcsolatban elérhető a betegségre vonatkozó átfogó ismertetés. Találunk még egészségügyi kalkulátorokat is, aminek megadva bizonyos személyes adatainkat - kiszámolja és értékeli az eredményeinket.

Kalkulátorai: *BMI testtömeg index, testzsírszázalék, BMR alapanyagcsere, optimális vérnyomás, pulzusszám és pulzushatár, energiaszükséglet, energiafelhasználás.* Hasznos rovata még ennek az alkalmazásnak a bevezetőben már említett *Orvos válaszol* rovat.

Elsősegély app

Amint az a honlapon olvasható, a lakosság 80 %-a már részt vett élete során valamilyen elsősegélynyújtó tanfolyamon, de éles helyzetben csupán 18 % képes és mer azonnal beavatkozni. Már pedig a gyors és megfelelő segítségnyújtás sok életet tudna megmenteni! Ezt az alkalmazást az Országos Mentőszolgálat munkatársaival együttműködve fejlesztették ki kettős céllal. Egyrészt egy könnyen elsajátítható elsősegély-nyújtási tananyagot kívántak adni vészhelyzetekre. Másrészt gyors és adekvát segítséget szerettek volna biztosítani a mentők megérkezéséig. **És itt van a nagy különbség a számítógépes és a telefonos felhasználás között!** A telefon kicsi és könnyű, velünk lehet szinte mindenhol, így az esetleges baleseti helyszíneken is. Ha tudjuk, mi történhetett, a **Helyzetek** menü segít a következő opciókkal:

Szívinfarktus, stroke, vérzés, sérülés, csonttörés, égés, mérgezés, vegyszeres sérülés, áramütés, szemsérülés, fulladás, légúti problémák, ájulás, hőártalmak, roham és görcs, cukorbetegség, harapás és csípés, allergiás reakció.

Ha nem tudjuk eldönteni, mi lehet a probléma forrása, egy linket megérintve azonnal hívhatjuk a mentőket. A diagnosztika segíthet azonban ilyen helyzetekben is. Amennyiben sikerült eldöntenünk, milyen eredetű a baj, az érintéses menüválasztás nyomán alkalmazható tanácsokat olvashatunk röviden, majd további kérdéseken át közelítünk a pontos diagnózishoz. **Az alkalmazás nagyszerűsége részben ebben rejlik! Egyszerre csak kevés, de lényeges információk jól áttekinthető felületen – a segélyhívó telefonálást is beépítve.** A feltett kérdések pedig rövidek, számuk maximum három. Ennek köszönhetően erős izgalmi állapotban is képes lehet egy ember átgondolni az olvasottakat, és ujjával megérinteni a megfelelő cselekvési ajánlatot. Minden ablakban rendelkezésre áll egyébként a segélyhívás lehetősége, ha valaki nem lenne képes mérlegelni az információk tartalmát.

Ez az alkalmazás tartalmaz még egy **újraélesztő menüt**. Ennek egyik opciójaként választható, hogy rendelkezésre áll a helyszínen defibrillátor. Amennyiben nincs, két eset van. Bekapcsolt GPS mellett egy defibrillátor-keresővel találhatunk újraélesztő készüléket a közelben. A leggyorsabb

megoldás azonban ilyenkor az, ha a segítséget nyújtó azonnal maga lát hozzá az életveszély elhárításához. Elsőként a mellkas depresszió bemutatása, alkalmazása következik. Ebben segít a program szakszerű tanácsokkal is, és a telefon sípoló hanggal, ütemesen jelzi, milyen ritmusban szükséges a nyomásokat végezni. Második lépésben a mesterséges lélegeztetés ismertetése következik képpel is illusztrálva. Ezt követően el kell döntenünk, hogy rendeződött-e a beteg állapota, megszűnt-e az eszméletvesztés, vagy sem? **Ez az okos kis program a telefonon keresztül lépésről lépésre nyújt segítséget egy baleset optimális kezelésére.** Tartalmaz az applikáció még egy praktikus összeállítást egyéb hasznos lehetőségekből: *Defibrillátor- és kórházkeresőt, diagnosztikát, Celerus-tesztet (tudásfelmérő elsősegélynyújtást igénylő helyzetekről), elsősegély videókat, általános tennivalók ismertetését.*

Vigyázunk rád! App

Ez egy kifejezetten nőknek kifejlesztett onkológiai alkalmazás. Betegségekre vonatkozó tudástár, rizikófaktorok ismertetése, és a megelőzés érdekében javasolt tanácsok olvashatók három menüjében.

A rosszindulatú betegségek közül nem minden szerepel benne. *Mellrák, méhnyakrák, petefészek daganat és melanóma* – ezekre vonatkozó betegségleírást találhatunk ebben a programban. Tájékozódhatunk a tünetekről, a betegség kialakulásáról és rizikófaktorairól, valamint az adott beteg életben maradási esélyeiről. Mindegyik betegségnél találunk még diagnosztizálást segítő menüt is. Prevenció menüjében szűrővizsgálati útmutatót, önvizsgálati és életmódbeli tanácsokat olvashatunk.

További, a Webbeteg portálhoz kapcsolódó két applikáció még a **Súlypont** és a **Kell a dohány?** Előbbi a tudatos diétát, illetve a fogyást és a súlytartást szolgálja, utóbbi pedig a dohányzásról való leszokásban nyújt segítséget. Valamennyi applikáció ingyen elérhető, letölthető.

2013. DECEMBER
GULYÁS JÁNOSNÉ VÁLOGATÁSA

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

1. Sok száz milliárd forint útfejlesztésekre. Mind a tizenkilenc megyében folynak a közlekedés gyorsítását célzó beruházások = Magyar Nemzet, dec. 3. p. 5.
 - Útfelújítások többek között Komárom-Esztergom megyében.

ALMÁSFÜZITŐ

2. Vajna Erzsébet: Uniós eljárás indul az almásfüzitői vörös iszap ügyében = Napi Gazdaság, nov. 30. p. 17.
 - Brüsszel szerint az almásfüzitői vörös iszap tárolása nem környezetbarát.

BÁBOLNA

3. Vajna Erzsébet: Csődeljárás alá került a bábolnai IKR = Napi Gazdaság, dec. 11. p. 2.
 - Elrendelték a bábolnai központú IKR Ker. Zrt. csődeljárását.

DOROG

4. Lencsés Károly: Jöhetnek a kéményseprők = Népszabadság, nov. 30-dec. 1 p. 5.
 - A katasztrófavédelem által kijelölt szolgáltató szállítja el a lakossági hulladékot Dorogon és környékén 2014 januárjától.

ESZTERGOM

5. Rendezné az Együtt Esztergom helyzetét = Népszava, dec. 3. p. 2.
 - Szilágyi László független képviselő törvényjavaslatot nyújtott be, ami rendezné Esztergom vagyoni helyzetét.
6. Befejeződött a Pilisvörösvár és Esztergom közti szakaszon a vasúti pálya rekonstrukciója = Napi Gazdaság, dec. 13-14. p. 4.
 - Átadták a közel 20 milliárd Ft értékű komplex beruházást.

KOMÁROM

7. Vajna Erzsébet: A földhőt hasznosítanak Komáromban = Napi Gazdaság, dec. 16. p. 17.
 - A földgáz kiváltására geotermikus hőellátó rendszert építenek ki Komáromban.

OROSZLÁNY

8. Befejezés előtt a kamalduli remeteség felújítása = Napi Gazdaság, dec. 20-21. p. 10.
 - 2014. elején befejeződik a majki remeteség felújításának első szakasza.

TATABÁNYA

9. Autógyárak kapkodnak a cinkbevonás után = Napi Gazdaság, dec. 11. p. 2.
 - Az Impreglon Kft.-t 300 millió Ft-os beruházással fejlesztik.